

Tryggingamiðstöðin hf.

Ársreikningur samstæðunnar 2015

Tryggingamiðstöðin hf.
Síðumúla 24
108 Reykjavík

Kt. 660269-2079

Efnisyfirlit**bls.**

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra	3
Áritun óháðs endurskoðanda	6
Rekstrarreikningur og yfirlit um heildarafkomu	7
Efnahagsreikningur	8
Eiginfjáryfirlit	9
Sjóðstreymisyfirlit	10
Skýringar	11

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Meginstarfsemi félagsins

Samstæðuársreikningurinn samanstendur af ársreikningi Tryggingamiðstöðvarinnar hf. (móðurfélags) og dótturfélaga þess, sem vísað er til í heild sem „samstæðunnar“. Tilgangur samstæðunnar er að hafa með höndum hvers konar váttrygginga- og fjárfestingastarfsemi.

Rekstur og fjárhagsleg staða 2015

Samkvæmt rekstrarreikningi nam hagnaður af rekstri samstæðunnar 2.827 millj. kr. Tekjur samstæðunnar námu 16.741 millj. kr. á árinu. Eignir samstæðunnar í árslok námu 31.720 millj. kr., skuldir samstæðunnar í árslok námu 19.562 millj. kr. og eigið fé samstæðunnar í árslok 2015 var 12.159 millj. kr. samkvæmt efnahagsreikningi. Eiginfjárlutfall samstæðunnar var 38,3 % í árslok og aðlagð gjaldþolshlutfall hennar var 3,7.

Ráðstöfun hagnaðar

Stjórn félagsins leggur til að á árinu 2016 verði greiddar 2,1 kr. í arð af hverjum hlut, eða 1,5 millja. kr. Arðgreiðslan samsvarar 12% af eigin fé eða 9% af markaðsvirði hlutafjár í lok árs 2015. Vísað er til ársreikningsins um ráðstöfun hagnaðar og aðrar breytingar á eiginfjárrækingum.

Hlutfé

Skráð hlutfé félagsins nam í árslok 739 millj. kr. Hlutféð er í einum flokki sem skráður er á Nasdaq OMX Nordic Exchange. Allir hlutir njóta sömu réttinda.

Félagið keypti eigin hluti á árinu 2015 í samræmi við endurkaupaáætlanir félagsins. Félagið hefur frá aðalfundi á árinu 2015 og í byrjun árs 2016 keypt samtals 29 millj. hluti í félaginu fyrir samtals 652 millj. kr., sem samsvarar 72% af þeim eigin hlutum sem að hámarki verða keyptir samkvæmt áætluninni. Félagið á nú samtals 3,9% af heildarhlutfé félagsins. Samkvæmt endurkaupaáætlunum verða að hámarki keyptir 46 millj. hlutir og fjárhæð endurkaupanna verður aldrei meiri en 900 millj. kr. Framkvæmd endurkaupaáætlunar lýkur á aðalfundardegi félagsins 2016 en þó aldrei síðar en 31. mars 2016 ef kaupum samkvæmt áætluninni verður ekki lokið áður.

Hlutfé félagsins skiptist í árslok á 1.339 hluthafa, en þeir voru 1.660 í ársbyrjun og fækkaði því um 321 á árinu. Tíu stærstu hluthafar félagsins í árslok og hlutfallsleg eign þeirra er eftirfarandi:

Hluthafi:	Eignarhlutur í þús. kr.	Eignarhlutur í %
Lífeyrissjóður verslunarmanna	73.279	9,91
Gildi lífeyrissjóður	61.921	8,37
Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins, A-deild	48.300	6,53
Sameinaði lífeyrissjóðurinn	40.907	5,53
Stefnir - ÍS 15	38.966	5,27
ALDA Equity Opportunity Fund	37.492	5,07
Tryggingamiðstöðin hf.	25.292	3,42
Stapi lífeyrissjóður	23.403	3,17
A.C.S safnreikningur I	21.820	2,95
Íslandsbanki hf.	21.274	2,88
Aðrir hluthafar	392.654	53,10
Heildar útgefið hlutfé	739.394	100,00

Frekari upplýsingar um hlutfé eru í skýringu 29 og á heimasíðu félagsins, www.tm.is.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra, frh.:

Stjórnarhættir

Við stjórnarhætti TM er fylgt lögum um hlutafélög nr. 2/1995, lögum um váttryggingarstarfsemi nr. 56/2010 og leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja sem Viðskiptaráð Íslands, Nasdaq Iceland hf. og Samtök atvinnulífsins hafa gefið út, síðast í maí 2015. Tilvísanir lagabálkar eru m.a. aðgengilegir á vef Alþingis, althingi.is og leiðbeiningar um stjórnarhætti eru aðgengilegar á vef Viðskiptaráðs, vi.is. Auk þess byggjast stjórnarhættir félagsins á ýmsum innri reglum sem það hefur sett sér svo sem samþykktir félagsins, starfsreglur stjórnar, endurskoðunarnefndar og starfskjaranefndar en þessar reglur eru allar aðgengilegar á vef félagsins, tm.is.

Öflug áhættustýring gerir félagið betur í stakk búið til að takast á við óvænta atburði í ytra umhverfi þess og eykur samkeppnishæfni þess. Samhæfð áhættustýring TM starfar skv. áhættustýringarstefnu sem samþykkt er af stjórn. Í stefnunni er áhættustýringarferli félagsins skilgreint en þar koma fram hlutverk og verkefni. Stjórn og stjórnendur stýra áhættu félagsins í samræmi við áhættuvilja TM sem inniheldur áhættumörk sem félagið vill halda sig innan. Áhættustýring fylgist með og mælir áhættu og upplýsir stjórn félagsins í ársfjórðungslegum áhættuskýrslum um hvort áhættutaka og gjaldþol er innan áhættumarka stjórnar.

Innra eftirlitskerfi félagsins byggist á skýru stjórnskipulagi með aðgreiningu starfa og leiðbeiningum ásamt stjórnkerfi upplýsingaöryggis, allt undir eftirliti innri endurskoðenda. Innra eftirlit miðar að því að tryggja að félagið vinni sem best að rekstrarmarkmiðum sínum og öðrum markmiðum um starfsemina, að allar upplýsingar séu réttar og að fylgt sé gildandi löggjöf í starfsemi félagsins.

Stjórn félagsins er kosin á aðalfundi félagsins og skal hún skipuð fimm mönnum og tveimur til vara.

Aðalstjórn félagsins skipa:

Andri Þór Guðmundsson, viðskiptafræðingur. Forstjóri Ölgerðarinnar Egils Skallagrímssonar ehf. Kristín Friðgeirsdóttir, verkfræðingur. Kennari við London Business School. Linda Björk Bentsdóttir, lögfræðingur. Sjálfstætt starfandi lögmaður. Ragnheiður Elfa Þorsteinsdóttir, lögfræðingur. Sjálfstætt starfandi lögmaður og lektor við Háskólann á Akureyri. Örvar Kærnsted, formaður stjórnar, viðskiptafræðingur. Fjárfestir.

Varastjórn félagsins skipa:

Bjarki Már Baxter, lögfræðingur. Yfirlögfræðingur Wow Air. Bryndís Hrafnkelsdóttir, viðskiptafræðingur. Forstjóri Hapdrættis Háskóla Íslands.

Stjórn félagsins hefur yfirumsjón með starfsemi félagsins og hefur með höndum almennt eftirlit með rekstri félagsins. Starf stjórnar fer almennt fram á stjórnarfundum og skal stjórn félagsins ekki funda sjaldnar en á tveggja mánaða fresti.

Forstjóri ber ábyrgð á daglegum rekstri og fer með ákvörðunarvald í þeim málefnum sem honum tilheyrir og ekki eru falin öðrum að lögum. Hinn daglegi rekstur tekur ekki til ráðstafana sem eru óvenjulegar eða mikilsháttar en nánar um valdheimildir forstjóra gagnvart stjórn er kveðið á um í ráðningarsamningi hans, áhættuvilja og fjárfestingarstefnu félagsins sem stjórn hefur samþykkt. Forstjóri annast upplýsingagjöf til stjórnar á stjórnarfundum og utan þeirra um rekstur og annað sem stjórn telur þörf á til að geta rækt skyldur sínar. Forstjóri Tryggingamiðstöðvarinnar er Sigurður Viðarsson.

Endurskoðunarnefnd er önnur tveggja undirnefnda stjórnar TM. Endurskoðunarnefnd félagsins er nú skipuð stjórnarmönnum Andra Þór Guðmundssyni og Ragnheiði Elfu Þorsteinsdóttur en Anna Skúladóttir, löggiltur endurskoðandi, situr einnig í nefndinni og gegnir formennsku. Endurskoðunarnefnd skal hittast að lágmarki fjórum sinnum á ári. Það er hlutverk hennar að hafa eftirlit með reikningsskilum, fyrirkomulagi innra eftirlits félagsins, o.fl.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra, frh.:

Yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Samstæðuársreikningur Tryggingamiðstöðvarinnar hf. er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu og viðbótarkröfur um upplýsingagjöf í samstæðureikningum félaga sem hafa verðbréf sín skráð á skipulegum verðbréfamarkaði.

Samkvæmt bestu vitneskju er það álit okkar að samstæðureikningurinn gefi glögga mynd af rekstrarafkomu samstæðunnar á árinu 2015, eignum, skuldum og fjárhagsstöðu hennar 31. desember 2015.

Jafnframt er það álit okkar að samstæðuársreikningurinn og skýrsla stjórnar og forstjóra geymi glögg yfirlit um þróun og árangur í rekstri samstæðunnar, stöðu hennar og lýsi helstu áhættuþáttum sem samstæðan býr við. Vísað er í skýringar 34-39 um áhættustýringu samstæðunnar.

Stjórn og forstjóri Tryggingamiðstöðvarinnar hf. hafa í dag farið yfir samstæðuársreikning félagsins fyrir árið 2015 og staðfesta hann með undirritun sinni. Stjórn og forstjóri leggja til við aðalfund félagsins að samþykkja ársreikninginn.

Reykjavík, 12. febrúar 2016

Stjórn:

[Handwritten signatures of the Board members:]
 Hinn B. BeshQ
 Einar Þorvaldur
 Krishn Friðg.
 Ragnvaldur H. Þorvaldsson

Forstjóri:

[Handwritten signature of the CEO:]

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og hluthafa Tryggingamiðstöðvarinnar hf.

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Tryggingamiðstöðvarinnar hf. fyrir árið 2015. Ársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning og yfirlit um heildarafkomu, efnahagsreikning, eiginfjárfirlit, sjóðstreymisfirlit, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Ábyrgð stjórnar og forstjóra á ársreikningnum

Stjórn og forstjóri eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla, eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og fyrir því að innleiða innra eftirlit að því marki sem þeir telja nauðsynlegt til að gera þeim kleift að gera ársreikning, sem er í meginatriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð endurskoðenda

Ábyrgð okkar felst í því álit sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar. Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum og skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg víska fái um hvort ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.

Endurskoðun felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og skýringum í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggir á faglegu mati endurskoðandans, meðal annars á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits sem varðar gerð og framsetningu ársreikningsins, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits félagsins. Endurskoðun felur einnig í sér mat á þeim reikningsskilaaðferðum og matsaðferðum sem stjórnendur nota við gerð ársreikningsins sem og mat á framsetningu hans í heild.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Álit

Það er álit okkar að samstæðuársreikningur Tryggingamiðstöðvarinnar hf. gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2015, fjárhagsstöðu hennar 31. desember 2015 og breytingu á handbæru fé á árinu 2015, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og að skýrsla stjórnar hafi að geyma þær upplýsingar, komi þær ekki fram annars staðar í ársreikningnum, sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga.

Reykjavík, 12. febrúar 2016

PricewaterhouseCoopers ehf

Arna G. Tryggvadóttir

Arna G. Tryggvadóttir

Bryndís Björk Guðjónsdóttir

Bryndís Björk Guðjónsdóttir

Rekstrarreikningur og yfirlit um heildarafkomu ársins 2015

	Skýr.	2015	2014
Iðgjöld ársins		13.336.206	11.953.750
Hluti endurtryggjenda í iðgjaldatekjum		(701.452)	(648.369)
Eigin iðgjöld	10	<u>12.634.754</u>	<u>11.305.381</u>
Fjármunatekjur	11	3.933.754	2.486.330
Fjárfestingatekjur af fjárfestingafasteignum	12	127.708	128.479
Aðrar tekjur		<u>44.453</u>	<u>81.640</u>
Heildartekjur		<u>16.740.669</u>	<u>14.001.830</u>
Tjónakostnaður		(10.701.814)	(9.442.789)
Hluti endurtryggjenda í tjónakostnaði		<u>383.903</u>	<u>788.389</u>
Eigin tjón	13	<u>(10.317.911)</u>	<u>(8.654.400)</u>
Rekstrarkostnaður	14	(3.098.721)	(2.873.243)
Vaxtagjöld	16	(158.055)	(58.491)
Virðisrýrnun fjáreigna	17	<u>1.255</u>	<u>873</u>
Heildargjöld		<u>(13.573.432)</u>	<u>(11.585.261)</u>
Hagnaður fyrir tekjuskatt		3.167.237	2.416.569
Tekjuskattur	19	<u>(339.971)</u>	<u>(342.223)</u>
Hagnaður og heildarhagnaður ársins		<u><u>2.827.266</u></u>	<u><u>2.074.346</u></u>
Skipting hagnaðar			
Hluthafar móðurfélags		2.827.266	2.074.320
Hlutdeild minnihluta		<u>0</u>	<u>26</u>
		<u>2.827.266</u>	<u>2.074.346</u>
Hagnaður á hlut			
Grunnhagnaður og þynntur hagnaður á hlut	18	3,84	2,75

Skýringar á blaðsíðum 11 til 41 eru óaðskiljanlegur hluti af þessum ársreikningi.

Efnahagsreikningur 31. desember 2015

	Skýr.	31.12.2015	31.12.2014
Eignir			
Rekstrarfjármunir	20	429.678	432.223
Fjárfestingafasteignir	21	719.446	1.010.619
Viðskiptavild og óefnislegar eignir	22	240.469	218.357
Bundin innlán		218.017	250.863
Útlán	23	1.312.574	2.496.969
Verðbréf	24	22.000.151	21.725.365
Skatteign	25	34.929	49.846
Eignir til sölu	26	47.545	68.317
Endurtryggingaeignir	27	549.589	481.170
Viðskiptakröfur	28	4.172.494	3.306.486
Handbært fé		1.995.607	1.037.357
		<u>31.720.499</u>	<u>31.077.572</u>
Eigið fé			
Hlutfé		714.102	741.602
Yfirverðsreikningur hlutafjár		1.166.026	1.766.599
Lögbundinn varasjóður		270.710	270.710
Óráðstafað eigið fé		<u>10.007.707</u>	<u>11.180.443</u>
Eigið fé hluthafa móðurfélags		12.158.545	13.959.354
Hlutdeild minnihluta		35	266
	29,30	<u>12.158.580</u>	<u>13.959.620</u>
Skuldir			
Vátryggingaskuld	31	15.629.824	14.846.761
Skuldir vegna fjárfestingafasteigna	32	567.131	862.434
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir	33	1.338.877	1.408.757
Víkjandi lán	32	<u>2.026.087</u>	<u>0</u>
		<u>19.561.919</u>	<u>17.117.952</u>
		<u>31.720.499</u>	<u>31.077.572</u>

Skýringar á blaðsíðum 11 til 41 eru óaðskiljanlegur hluti af þessum ársreikningi.

Eiginfjárfirlit árið 2015

	Hluthafar móðurfélagsins					Hlutdeild minni- hluta	Eigið fé samts
	Hlutfé	Yfirvæðs- reikningur hlutfjár	Lögbundinn varasjóður	Óráðstafað eigið fé	Samts		
Eigið fé 1.1.2014	760.394	2.230.479	270.710	10.558.475	13.820.058	240	13.820.298
Heildarhagnaður ársins				2.074.320	2.074.320	26	2.074.346
Viðskipti við eigendur							
Keypt eigin bréf	(18.792)	(463.880)			(482.672)		(482.672)
Greiddur arður				(1.452.352)	(1.452.352)		(1.452.352)
	(18.792)	(463.880)	0	(1.452.352)	(1.935.024)		(1.935.024)
Eigið fé 31.12.2014	741.602	1.766.599	270.710	11.180.443	13.959.354	266	13.959.620
Eigið fé 1.1.2015	741.602	1.766.599	270.710	11.180.443	13.959.354	266	13.959.620
Heildarhagnaður ársins				2.827.266	2.827.266		2.827.266
Viðskipti við eigendur							
Keypt eigin bréf	(27.500)	(600.573)			(628.073)		(628.073)
Greiddur arður				(4.000.000)	(4.000.000)		(4.000.000)
Breyting minnihluta					0	(231)	(231)
	(27.500)	(600.573)	0	(4.000.000)	(4.628.073)	(231)	(4.628.304)
Eigið fé 31.12.2015	714.102	1.166.026	270.710	10.007.707	12.158.545	35	12.158.580

Skýringar á blaðsíðum 11 til 41 eru óaðskiljanlegur hluti af þessum ársreikningi.

Sjóðstreymisýfirlit fyrir árið 2015

	Skýr.	2015	2014
Rekstrarhreyfingar			
Hagnaður ársins		2.827.266	2.074.346
Rekstrarliðir sem hafa ekki áhrif á handbært fé:			
Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld	11 (	218.008)	(396.268)
Afskriftir	20,22	143.911	130.752
(Söluhagnaður) -tap rekstrarfjármuna	(	6.848)	(108)
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum:			
Skatteign, breyting		14.917	(295.584)
Aðrar eignir, breyting	(	55.377)	(49.687)
Endurtryggingaeygnir, breyting	(	68.418)	(217.264)
Viðskiptakröfur, breyting	(	866.000)	(140.740)
Vátryggingaskuld, breyting		783.074	390.686
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir, breyting		294.638	633.916
Innborgaðar fjármunatekjur		404.425	466.808
Greidd fjármagnsgjöld	(	132.375)	(58.494)
Greiddur tekjuskattur		(562.098)	(255.331)
Handbært fé frá rekstri		<u>2.559.107</u>	<u>2.283.032</u>
Fjárfestingarhreyfingar			
Rekstrarfjármunir, breyting	20 (	51.218)	(25.984)
Óefnislegar eignir, kaup	22 (	105.413)	(73.351)
Fjárfestingafasteignir, sala	21	367.322	0
Bundin innlán, breyting		32.846	75.856
Útlán, breyting		1.156.033	67.472
Verðbréf, breyting		(274.786)	(3.207.873)
Fjárfestingarhreyfingar		<u>1.124.784</u>	<u>(3.163.880)</u>
Fjármögnunarhreyfingar			
Keypt eigin hlutabréf	(	628.073)	(482.672)
Arður til hluthafa	(	4.000.000)	(1.448.768)
Keyptur eignarhlutur í dótturfélagi	(	300)	0
Lántaka, breyting		1.902.732	(638)
Fjármögnunarhreyfingar		<u>(2.725.641)</u>	<u>(1.932.078)</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		958.250	(2.812.926)
Handbært fé í ársbyrjun		<u>1.037.357</u>	<u>3.850.283</u>
Handbært fé í árslok	23	<u>1.995.607</u>	<u>1.037.357</u>

Skýringar á blaðsíðum 11 til 41 eru óaðskiljanlegur hluti af þessum ársreikningi.

Efnisyfirlit skýringa

Skýr.	bls.
1 Almennar upplýsingar	12
2 Grundvöllur reikningsskilanna	12
3 Starfrækslugjaldmiðill og framsetningargjaldmiðill	12
4 Erlendir gjaldmiðlar	12
5 Grundvöllur samstæðu	12
6 Grundvöllur matsaðferða	12
7 Mat og ákvarðanir	12
8 Nýir reikningsskilastaðlar og túlkanir á þeim sem hafa ekki verið innleiddir	13
9 Starfsþáttayfirlit	14
10 Eigin iðgjöld	16
11 Fjármunatekjur	16
12 Fjárfestingatekjur af fjárfestingafasteignum	16
13 Eigin tjón	16
14 Rekstrarkostnaður	16
15 Laun og launatengd gjöld	17
16 Vaxtagjöld	17
17 Virðisrýrnun fjáreigna	17
18 Hagnaður á hlut	17
19 Tekjuskattur	18
20 Rekstrarfjármunir	18
21 Fjárfestingafasteignir	19
22 Viðskiptavild og óefnislegar eignir	20
23 Fjáreignir og fjárskuldir	21
24 Verðbréf	25
25 Skatteign	25
26 Eignir og skuldir vegna eigna sem haldið er til sölu	25
27 Endurtryggingaeignir	25
28 Viðskiptakröfur	26
29 Hlutfé og varasjóðir	26
30 Gjaldþol	27
31 Vátryggingaskuld	27
32 Lántökur	29
33 Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir	29
34 Yfirlit	30
35 Vátryggingaáætla	31
36 Markaðsáætla	32
37 Greiðslufallsáætla	35
38 Lausafjáráætla	36
39 Rekstraráætla	39
40 Eiginfjárstýring	39
41 Tengdir aðilar	39
42 Dótturfélög í samstæðu	40
43 Kennitölur	40

Skýringar

1. Almennar upplýsingar

Tryggingamiðstöðin hf. („Félagið“) er með starfsstöðvar sínar á Íslandi og eru höfuðstöðvar þess að Síðumúla 24 í Reykjavík. Samtæðuársreikningur félagsins fyrir árið 2015 hefur að geyma ársreikning félagsins og dótturfélaga þess, sem vísað er til í heild sinni sem „samstæðunnar“. Lista yfir dótturfélögin er að finna í skýringu 42. Aðalstarfsemi félagsins felst í skaðatryggingarekstri, líftryggingarekstri og fjármálarekstri.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu.

Stjórn Tryggingamiðstöðvarinnar hf. staðfesti ársreikninginn þann 12. febrúar 2016.

3. Starfrækslugjaldmiðill og framsetningargjaldmiðill

Ársreikningurinn er gerður og birtur í íslenskum krónum sem er starfrækslugjaldmiðill félagsins. Allar fjárhæðir eru birtar í þúsundum, nema annað sé tekið fram.

4. Erlendir gjaldmiðlar

Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð í starfrækslugjaldmiðli einstakra samstæðufélaga á gengi viðskiptadags. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi á uppgjörstegi. Gengismunur sem myndast við yfirfærslu í íslenskar krónur er færður í rekstrarreikning.

5. Grundvöllur samstæðu

Dótturfélög eru þau félög þar sem samstæðan fer með yfirráð. Yfirráð eru til staðar þegar samstæðan hefur vald til að stjórna fjárhags- og rekstrarstefnu félags í þeim tilgangi að hagnast á starfsemi þess. Við mat á yfirráðum er tekið tillit til mögulegs atkvæðisréttar sem þegar er nýtanlegur. Reikningsskil dótturfélaga eru innifalin í reikningsskilum samstæðunnar frá því að yfirráð nást og þar til þeim lýkur. Viðskipti milli félaga innan samstæðunnar, stöður milli þeirra og óinnleystar tekjur og gjöld sem myndast hafa í viðskiptum milli félaganna eru felld út við gerð ársreiknings samstæðunnar. Hlutdeild minnihluta er sá hluti afkomu og hreinnar eignar sem félagið á ekki, hvorki beint né óbeint. Hlutdeild minnihluta er sýnd sérstaklega í rekstrarreikningi samstæðunnar og er talin með eigin fé í efnahagsreikningi samstæðunnar, aðskilin frá eigin fé sem tilheyrir eigendum félagsins.

6. Grundvöllur matsaðferða

Ársreikningur félagsins er gerður á grundvelli kostnaðarverðs, að því undanskildu að verðbréf og fjárfestingafasteignir eru færð á gangvirði.

7. Mat og ákvarðanir

Gerð ársreikninga í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, meti og gefi sér forsendur sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda. Endanlegar fjárhæðir kunna að vera frábrugðnar þessu mati.

Mat og forsendur þess eru í stöðugri endurskoðun. Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem breytingin á sér stað og þeim framtíðartímabilum sem breytingarnar hafa áhrif á.

Lykilþættir í óvissu á mati

(i) Endanleg skuldbinding vegna tjónabóta

Mat á skuldbindingu vegna væntra endanlegra tjónabóta samstæðunnar vegna gerðra tryggingasamninga er mikilvægasta reikningshaldslega mat samstæðunnar. Við mat á skuldbindingunni þarf að taka tillit til margra þátta sem háðir eru óvissu. Mesta óvissan liggur í tjónamati tilkynnta tjóna auk mats á ótilkynntum tjónum. Samstæðan notar tölfraðiaðferðir við að áætla endanlegan tjónakostnað vegna orðinna tjóna. Áhætta tengd skaðatryggingum og þá sérstaklega slysatryggingum er háð mörgum þáttum sem gera næmnigreiningu erfiða. Sjá nánar skýringu 31.

(ii) Ákvörðun á gangvirði fjáreigna

Eins og fram kemur í skýringu 23 eru verðbréf samstæðunnar að langmestu leyti metin á gangvirði í efnahagsreikningi. Skráð gengi er til fyrir meirihluta þessara eigna. Aðferðir við mat á gangvirði óskráðra verðbréfa byggja á viðurkenndum matsaðferðum. Mesta óvissan er vegna skorts á aðgengi að upplýsingum frá viðkomandi rekstrareiningum auk mats á seljanleikaálagi.

Skýringar, frh.:

Mat á gangvirði er gert á ákveðnum tímapunkti sem tekur mið af markaðsaðstæðum og upplýsingum um viðkomandi fjáreign. Um hlutlægt mat er að ræða sem er háð óvissum þáttum, t.d. vaxtaþrósentum, flökti, mati á sjóðstreymi og fleiri þáttum.

(iii) Ákvörðun virðisrýrnunar fjáreigna

Niðurfærsluþörf fjáreigna sem færðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði er metin eins og fram kemur í skýringu 17. Mat stjórnenda á virðisrýrnun byggir á upplýsingum um vænt sjóðstreymi af viðkomandi eign. Við mat á væntu sjóðstreymi, meta stjórnendur fjárhagslega stöðu mótaðila og vænt virði undirliggjandi trygginga.

8. Nýir reikningsskilastaðlar og túlkanir á þeim sem hafa ekki verið innleiddir

Samstæðan hefur tekið upp alla alþjóðlega reikningsskilastaðla, breytingar á þeim og túlkanir sem gilda fyrir reikningsskilatímabil sem hófust 1. janúar 2015, Evrópusambandið hefur staðfest og eiga við um starfsemi hennar. Samstæðan hefur ekki tekið upp staðla, breytingar á stöðlum eða túlkanir sem taka gildi fyrir reikningsskilatímabil sem hefjast eftir 1. janúar 2015, en heimilt er að taka upp fyrr. Ekki er talið að áhrif þeirra á reikningsskil samstæðunnar séu veruleg.

Skýringar, frh.:

9. Starfspáttayfirlit

Starfspáttur er aðgreinanlegur hluti samstæðunnar þar sem skyldar vörur eða þjónusta er flokkuð saman (rekstrarstarfspáttur). Starfspáttayfirlit er yfirlit um rekstrarstarfspætti, sem byggir á skipulagi og innri upplýsingagjöf samstæðunnar.

Starfspáttirnir eru skaðatrygginga-, líftrygginga- og fjármálarekstur, en einnig er sýnd skipting eftir flokkum vátryggingagreina. Vátryggingasamningar sem teljast til skaðatrygginga varða ábyrgðartjón, slysatjón og eignatjón. Líf- og sjúkdómatryggingar taka til andláts eða ákveðinna alvarlegra sjúkdóma.

Rekstrarafkoma starfspáttar, eignir og skuldir taka til liða sem heyra beint undir ákveðna starfspætti.

Rekstrarstarfspættir

Eftirfarandi þættir eru megin starfspættir í rekstri félagsins:

Rekstrarstarfspættir	Skaðatryggingarekstur		Líftryggingarekstur		Fjármálarekstur		Samstæða	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Iðgjöld ársins	12.885.675	11.560.702	450.531	393.049	0	0	13.336.206	11.953.750
Hluti endurtryggjenda í iðgjaldatekjum	(574.134)	(554.158)	(127.318)	(94.211)	0	0	(701.452)	(648.369)
Fjármunatekjur	410.375	171.671	4.508	1.976	3.518.871	2.312.683	3.933.754	2.486.330
Tekjur af fjárfestingafasteignum	0	0	0	0	127.708	128.479	127.708	128.479
Aðrar tekjur	0	0	0	0	44.453	81.640	44.453	81.640
Heildartekjur	12.721.916	11.178.215	327.721	300.814	3.691.032	2.522.802	16.740.669	14.001.830
Tjónakostnaður	(10.543.397)	(9.333.041)	(158.417)	(109.748)	0	0	(10.701.814)	(9.442.789)
Hluti endurtryggjenda í tjónakostnaði	312.792	733.299	71.111	55.090	0	0	383.903	788.389
Rekstrarkostnaður	(2.587.158)	(2.460.352)	(145.979)	(73.672)	(365.585)	(339.220)	(3.098.721)	(2.873.243)
Vaxtagjöld	0	0	0	0	(158.055)	(58.491)	(158.055)	(58.491)
Virðisrýmun fjáreigna	0	0	0	0	1.255	873	1.255	873
Rekstrarafkoma	(95.847)	118.121	94.436	172.484	3.168.647	2.125.964	3.167.237	2.416.569
Tekjuskattur							(339.971)	(342.223)
Hagnaður ársins							2.827.266	2.074.346
Heildareignir	15.368.487	14.631.946	261.337	214.815	16.090.675	16.230.811	31.720.499	31.077.572
Heildarskuldir	15.368.487	14.631.946	261.337	214.815	3.932.095	2.271.191	19.561.919	17.117.952

Skýringar, frh.:

9. Starfspáttayfirlit, frh.:

Skaðatryggingarekstur samstæðunnar sundurliðast með eftirfarandi hætti:

Árið 2015:

	Eigna- tryggingar	Sjó-, flug- og farm- tryggingar	Ökutækja- tryggingar	Ábyrgða- tryggingar	Slysa- og sjúkra- tryggingar	Frum- tryggingar samtals	Endur- tryggingar	Samtals
Iðgjöld ársins	2.630.590	2.538.099	5.401.507	690.659	1.624.820	12.885.675		12.885.675
Eigin iðgjöld	2.472.132	2.182.899	5.387.170	659.466	1.609.875	12.311.541		12.311.541
Fjármunatekjur	42.586	57.942	176.703	43.933	89.211	410.375		410.375
Eigin tjón	(1.636.590)	(2.214.449)	(4.282.459)	(755.857)	(1.339.510)	(10.228.865)	(1.740)	(10.230.605)
Rekstrarkostnaður	(449.008)	(440.096)	(1.314.926)	(86.672)	(296.456)	(2.587.158)		(2.587.158)
Rekstrarafkoma	429.120	(413.704)	(33.512)	(139.130)	63.120	(94.107)	(1.740)	(95.847)

Árið 2014:

Iðgjöld ársins	2.412.949	2.096.848	4.873.104	629.108	1.548.693	11.560.702	0	11.560.702
Eigin iðgjöld	2.168.478	1.861.821	4.860.741	591.042	1.524.462	11.006.544	0	11.006.544
Fjármunatekjur	15.169	11.992	83.993	16.358	44.160	171.671	0	171.671
Eigin tjón	(1.785.098)	(1.291.189)	(4.091.521)	(497.465)	(960.099)	(8.625.372)	25.630	(8.599.742)
Rekstrarkostnaður	(427.734)	(374.268)	(1.280.156)	(86.406)	(291.788)	(2.460.352)	0	(2.460.352)
Rekstrarafkoma	(29.185)	208.356	(426.943)	23.529	316.735	92.491	25.630	118.121

Skýringar, frh.:

	2015	2014
10. Eigin iðgjöld		
Bókfærð iðgjöld	13.711.616	12.349.298
Hluti endurtryggjenda	(711.210)	(641.173)
Breyting á iðgjaldaskuld	(375.411)	(395.548)
Breyting á hluta endurtryggjenda í iðgjaldaskuld	9.759	(7.196)
Eigin iðgjöld samtals	<u>12.634.754</u>	<u>11.305.381</u>

Iðgjöld eru færð til tekna hlutfallslega yfir það tímabil sem váttryggingarnar ná yfir. Iðgjaldaskuld er sá hluti iðgjalda vegna tekinnar váttryggingaáðættu fyrir reikningsskiladag sem tilheyrir síðari reikningsárum. Tekjufærð iðgjöld í rekstrarreikningi eru því þau iðgjöld sem falla til á rekstrarárinu að viðbættum yfirfærðum iðgjöldum frá fyrri árum en að frádregnum iðgjöldum til síðari ára sem færast sem iðgjaldaskuld. Bókfærð iðgjöld tímabilsins eru sýnd að frádregnum afskrifuðum iðgjöldum en án umboðslauna- eða sölukostnaðar.

11. Fjármunatekjur

Vaxtatekjur í rekstrarreikningi innifela vexti af fjáreignum sem metnar eru á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Gangvirðisbreytingar fjárfestinga samanstanda af söluhagnaði verðbréfa, gangvirðisbreytingum fjárfestinga og vaxta- og arðstekjum. Arðstekjur eru færðar í rekstrarreikning á þeim degi sem arðsréttur stofnast. Gengismunur samanstendur af breytingum eigna í erlendum gjaldmiðlum og er færður meðal fjármunatekna í rekstri.

Vaxtatekjur af bankainnstæðum	59.901	74.025
Vaxtatekjur af útlánnum	208.562	196.312
Aðrar vaxtatekjur	217.271	216.611
Gangvirðisbreytingar verðbréfa	3.557.691	2.031.571
Gengismunur	(109.671)	(32.189)
Fjármunatekjur samtals	<u>3.933.754</u>	<u>2.486.330</u>

12. Fjárfestingatekjur af fjárfestingafasteignum

Matsbreyting og söluhagnaður	73.554	56.379
Húsaleigutekjur	<u>54.154</u>	<u>72.100</u>
Fjárfestingatekjur af fjárfestingafasteignum samtals	<u>127.708</u>	<u>128.479</u>

Matsbreyting er gangvirðisbreyting fjárfestingafasteigna auk söluhagnaðar eða sölutaps, samanber skýringu 21. Húsaleigutekjur eru færðar til tekna þegar þær falla til.

13. Eigin tjón

Bókfærð tjón	(10.294.162)	(9.446.703)
Hluti endurtryggjenda	325.259	584.936
Breyting á tjónaskuld	(407.652)	3.914
Breyting á hluta endurtryggjenda í tjónaskuld	58.644	203.453
Eigin tjón samtals	<u>(10.317.911)</u>	<u>(8.654.400)</u>

14. Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaður samanstendur af launakostnaði, markaðskostnaði, tölvukostnaði, skrifstofu- og stjórnunarkostnaði, kostnaði við rekstur húsnæðis, afskriftum fastafjármuna og öðrum kostnaði. Stærsti hluti kostnaðar við rekstur húsnæðis er leigukostnaður vegna höfuðstöðva félagsins en leigutími er til ársins 2023 með forleigurétti í lok leigutímans.

Laun og tengd gjöld	1.507.993	1.517.768
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	<u>1.590.728</u>	<u>1.355.475</u>
Rekstrarkostnaður samtals	<u>3.098.721</u>	<u>2.873.243</u>

Skýringar, frh.:

	2015	2014
15. Laun og launatengd gjöld		
Laun	1.192.772	1.200.313
Lífeyrisiðgjöld	122.395	122.332
Tryggingagjald og fjársýsluskattur	174.817	177.343
Önnur launatengd gjöld	18.009	17.780
Laun og launatengd gjöld samtals	<u>1.507.993</u>	<u>1.517.768</u>
Meðalfjöldi starfsmanna á árinu umreiknaður í heilsársstörf	124	129

Stjórn TM hefur samþykkt reglur um kaupaukakerfi í samræmi við gildandi reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 299/2012. Greiðslur á árinu samkvæmt þessu kerfi nema 20 millj. kr. Möguleg heildarskuldbinding vegna ógreiddra kaupauka nemur 53 millj. kr.

16. Vaxtagjöld

Vaxtagjöld, bankalán	62.391	51.901
Vaxtagjöld, víkjandi lán	94.086	0
Önnur vaxtagjöld	1.578	6.590
Vaxtagjöld samtals	<u>158.055</u>	<u>58.491</u>

17. Virðisrýrnun fjáreigna

Á hverjum uppgjörsdegi er kannað hvort til staðar sé hlutlæg vísbending um virðisrýrnun fjáreigna sem ekki eru færðar á gangvirði. Fjáreign hefur rýrnað í virði ef hlutlægar vísbendingar eru um að einn eða fleiri atburðir sem hafa orðið benda til þess að vænt framtíðarsjóðstreymi eignarinnar verði lægra en áður var talið.

Hlutlægar vísbendingar um virðisrýrnun fjáreigna, geta verið greiðslufall eða vanræksla lántakenda, skilmálabreytingar lánveitinga eða fyrirgreiðslna samstæðunnar á kjörum sem samstæðan myndi annars ekki veita, vísbendingar um að lántaki eða útgefandi verðbréfa stefni í gjaldþrot, að virkur markaður sé ekki lengur til staðar fyrir verðbréf, eða önnur sjáanleg gögn vegna hóps eigna eins og óhagstæðar breytingar á greiðslugetu lántakenda eða útgefenda verðbréfa í eigu samstæðunnar, eða efnahagslegar aðstæður séu í samhengi við greiðslufall innan samstæðunnar.

Virðisrýrnun fjáreigna sem færðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði er mismunurinn á bókfærðu verði þeirra annars vegar og núvirtu væntu framtíðarsjóðstreymi, miðað við upphaflega virka vexti, hins vegar.

Einstakar mikilvægar fjáreignir eru prófaðar sérstaklega með tilliti til virðisrýrnunar. Aðrar fjáreignir eru flokkaðar saman eftir lánsáhættueinkennum og hver flokkur metinn sérstaklega. Virðisrýrnun fjáreigna er gjaldfærð í rekstrarreikning.

Virðisrýrnun er bakfærð ef hægt er að tengja bakfærsluna með hlutlægum hætti atburðum sem orðið hafa eftir að virðisrýrnun var færð. Bakfærsla virðisrýrnunar fjáreigna sem færðar eru á afskrifuðu kostnaðarverði er færð í rekstrarreikning.

Virðisrýrnun útlána, breyting	(41.928)	524
Virðisrýrnun viðskiptakrafna	40.673	(1.397)
Virðisrýrnun samtals	<u>(1.255)</u>	<u>(873)</u>

18. Hagnaður á hlut

Hagnaður á hlut er reiknaður með því að deila í hagnað með meðaltalsfjölda hluta á árinu.

Hagnaður.....	2.827.266	2.074.320
Meðalfjöldi hluta á árinu.....	<u>735.372</u>	<u>753.555</u>
Grunnhagnaður á hlut.....	<u>3,84</u>	<u>2,75</u>

Þynntur hagnaður á hlut er sá sami og grunnhagnaður á hlut þar sem félagið hefur hvorki gert kaupréttarsamninga eða breytanlega lánasamninga.

Skýringar, frh.:

19. Tekjuskattur

Tekjuskattur af afkomu ársins samanstendur af tekjuskatti til greiðslu á árinu 2016, sérstökum fjársýsluskatti og frestuðum tekjuskatti. Tekjuskattur er færður í rekstrarreikning nema að því marki sem hann varðar liði sem eru færðir beint á eigið fé eða í yfirlit um aðra heildarafkomu, en í þeim tilvikum er tekjuskatturinn færður á þá liði.

Tekjuskattur til greiðslu er tekjuskattur sem áætlað er að komi til greiðslu á næsta ári vegna skattskylds hagnaðar ársins, miðað við gildandi skatthlutfall á uppgjörssdegi, auk leiðréttinga á tekjuskatti til greiðslu vegna fyrri ára. Sérstakur fjársýsluskattur er lagður á tekjuskattstofn umfram einn milljarð króna.

Frestaður tekjuskattur er metinn með því skatthlutfalli sem búist er við að verði lagt á tímabundna mismuni þegar þeir snúast við, byggt á lögum sem öðlast hafa gildi með formlegum hætti eða í reynd á uppgjörssdegi.

Tekjuskattur í rekstrarreikningi skiptist þannig:	2015	2014
Tekjuskattur til greiðslu	320.843	559.157
Sérstakur fjársýsluskattur	0	78.649
Mismunur á áætlunum og álögðum sköttum	4.211	0
Frestaður tekjuskattur ársins	14.917	(295.583)
Tekjuskattur samtals	339.971	342.223

Virkt skatthlutfall:		2015		2014
Hagnaður fyrir tekjuskatt		3.167.237		2.416.569
Tekjuskattur miðað við gildandi skatthlutfall	20,0%	633.447	20,0%	483.314
Sérstakur fjársýsluskattur	0,0%	0	3,3%	78.649
Mismunur á áætlunum og álögðum sköttum	-	0	-	0
Ófrádráttarbær kostnaður	0,0%	19	0,0%	19
Óskattskyldar tekjur	(9,4%)	(297.737)	(9,1%)	(220.282)
Aðrir liðir	0,1%	4.242	0,0%	523
Virkt skatthlutfall	10,7%	339.971	14,2%	342.223

20. Rekstrarfjármunir

Rekstrarfjármunir eru færðir til eignar á kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýrnun. Á hverjum uppgjörssdegi er kannað hvort vísbendingar séu til staðar um virðisrýrnun.

Kostnaður við að endurnýja einstaka hluta rekstrarfjármuna er eignfærður þegar líklegt er talið að ávinningur sem felst í eigninni muni renna til félagsins og hægt er að meta kostnaðinn á áreiðanlegan hátt. Bókfært verð hlutarins sem er endurnýjaður er gjaldfært. Allur annar kostnaður er gjaldfærður í rekstrarreikningi þegar til hans er stofnað.

Afskriftir eru reiknaðar línulega miðað við áætlaðan nýtingartíma einstakra hluta rekstrarfjármuna. Afskrifaraðferð, nýtingartími og niðurlagsverð eru endurmetin á uppgjörssdegi og breytt ef við á. Áætlaður nýtingartími og afskriftarhlutföll greinast þannig:

	Nýtingar- tími	Afskrifta- hlutföll
Fasteignir	17-33 ár	3 - 6%
Aðrir rekstrarfjármunir	3-10 ár	10 - 33%

Skýringar, frh.:

20. Rekstrarfjármunir, frh.:

Rekstrarfjármunir í efnahagsreikningi greinast þannig:

		Skrifstofu- áhöld, tölvu- búnaður og bifreiðar	Samtals
Heildarverð 1.1.2014.....	162.879	687.828	850.707
Viðbót á árinu 2014.....	0	32.984	32.984
Selt og aflagt á árinu 2014.....	0	(35.173)	(35.173)
Heildarverð 31.12.2014.....	162.879	685.639	848.518
Afskrifað áður.....	105.822	276.790	382.612
Afskrifað á árinu	3.466	58.500	61.966
Selt og aflagt á árinu 2014.....	0	(28.282)	(28.282)
Afskrifað samtals 31.12.2014.....	109.288	307.008	416.296
Bókfært verð 31.12.2014.....	53.591	378.631	432.223
Heildarverð 1.1.2015.....	162.879	685.639	848.518
Viðbót á árinu 2015.....	8.299	54.918	63.217
Selt og aflagt á árinu 2015.....	(5.100)	(27.221)	(32.321)
Heildarverð 31.12.2015.....	166.078	713.336	879.414
Afskrifað áður.....	109.288	307.008	416.296
Afskrifað á árinu	3.538	57.072	60.610
Selt og aflagt á árinu 2015.....	(1.646)	(25.523)	(27.169)
Afskrifað samtals 31.12.2015.....	111.180	338.557	449.737
Bókfært verð 31.12.2015.....	54.898	374.779	429.678

Fasteignamat fasteigna í árslok 2015 nam 118 millj. kr. og lóða 19 millj. kr. eða samtals 137 millj. kr. og vátryggingamat eignanna var á sama tíma 248 millj. kr.

21. Fjárfestingafasteignir

Fjárfestingafasteignir samstæðunnar eru metnar á gangvirði á reikningsskiladegi í samræmi við alþjóðlegu reikningsskilastaðlana IAS 40 Fjárfestingareignir og IFRS 13 Mat á gangvirði. Allar fjárfestingafasteignirnar falla undir þrep 2 í flokkunarkerfi gangvirðismats. Mat á fjárfestingafasteignum er unnið af starfsmönnum félagsins. Byggt er á forsendum við ákvörðun gangvirðis fjárfestingafasteigna sem háðar eru mati stjórnenda og því kann raunverulegt söluverð að vera frábrugðið matinu. Við matið er notast við markaðsverð sambærilegra eigna. Beinn rekstrarkostnaður vegna fjárfestingafasteigna nam 27 millj. kr. og er færður meðal rekstrarkostnaðar í rekstrarreikningi.

Niðurstaða matsins var hækkun á mati fjárfestingafasteigna að fjárhæð 44 millj. kr. sem færð var í rekstrarreikning undir fjárfestingatekjur af fjárfestingafasteignum.

Fjárfestingafasteignir greinast þannig:

Bókfært verð 1.1.2015.....	1.010.619
Matsbreyting.....	43.857
Söliverð.....	(367.322)
Söluhagnaður.....	32.292
Bókfært verð 31.12.2015.....	719.446

Í árslok eru fjárfestingafasteignirnar veðsettar til tryggingar á skuldum félagsins að fjárhæð 567 millj. kr.

Fasteignamat fjárfestingafasteigna nam í árslok samtals 796,7 millj. kr.

Skýringar, frh.:

22. Viðskiptavild og óefnislegar eignir

Viðskiptavild

Viðskiptavild félagsins er vegna kaupa á líffryggingastarfsemi samstæðunnar. Endurheimtanleg fjárhæð fjárskapandi eininga er byggð á útreikningi á nýtingarvirði. Við þessa útreikninga eru notaðar sjóðstreymisspár byggðar á raunverulegum rekstrarniðurstöðum og fimm ára viðskiptaáætlun. Áætlanir um sjóðstreymi til framtíðar eru framreiknaðar með því að nota meðalvaxtarhraða í þeirri grein sem félagið starfar. Vegin ávöxtunarkrafa hefur verið notuð til að núvirða áætlanir um framtíðarsjóðstreymi.

Virðisrýrnunarpróf eru gerð árlega á viðskiptavild. Bókfært verð annarra eigna félagsins er kannað á hverjum uppgjörssdegi til að meta hvort einhver vísbending sé um virðisrýrnun. Ef svo reynist, er endurheimtanleg fjárhæð eignarinnar áætluð. Endurheimtanleg fjárhæð viðskiptavildar og óefnislegra eigna sem ekki hafa skilgreindan líftíma er metin á hverjum uppgjörssdegi.

Endurheimtanleg fjárhæð eignar eða fjárskapandi einingar er hreint gangvirði hennar eða nýtingarvirði, hvort sem hærra reynist. Nýtingarvirði er metið miðað við áætlað framtíðarsjóðstreymi, sem er núvirt með vöxtum fyrir skatta, sem endurspeglar mat markaðarins á tímavirði peninga hverju sinni og þeirri áhættu sem fylgir eigninni. Virðisrýrnun er gjaldfærð þegar bókfært verð eignar eða fjárskapandi einingar er hærra en endurheimtanleg fjárhæð hennar. Fjárskapandi eining er minnsti aðgreinanlegi hópur eigna sem myndar sjóðstreymi sem er að mestu leyti óháð öðrum eignum eða hópi eigna.

Virðisrýrnun er bakfærð ef breyting hefur orðið á mati sem notað var við útreikning á endurheimtanlegri fjárhæð. Virðisrýrnun er einungis bakfærð að því marki að bókfært verð eignar er ekki umfram það sem verið hefði ef engin virðisrýrnun hefði verið færð.

Hugbúnaður

Hugbúnaður er eignfærður á grundvelli kostnaðarverðs búnaðarins ásamt kostnaði við að koma honum í notkun. Hugbúnaður er færður sem óefnisleg eign og afskrifaður miðað við áætlaðan nýtingartíma hans, sem eru 3 ár. Afskriftir eru hluti af liðnum rekstrarkostnaður.

Viðskiptavild og óefnislegar eignir í efnahagsreikningi greinast þannig:

	Viðskiptavild	Hugbúnaður	Samtals
Heildarverð 1.1.2014.....	99.916	201.832	301.748
Viðbót á árinu 2014.....	0	73.351	73.351
Selt og aflagt á árinu 2014.....	0	(55.856)	(55.856)
Heildarverð 31.12.2014.....	99.916	219.327	319.243
Afskrifað áður.....	0	87.957	87.957
Afskrifað á árinu	0	68.785	68.785
Selt og aflagt á árinu 2014.....	0	(55.856)	(55.856)
Afskrifað samtals 31.12.2014.....	0	100.886	100.886
Bókfært verð 31.12.2014.....	99.916	118.441	218.357
Heildarverð 1.1.2015.....	99.916	219.327	319.243
Viðbót á árinu 2015.....	0	105.413	105.413
Selt og aflagt á árinu 2015.....	0	(51.912)	(51.912)
Heildarverð 31.12.2015.....	99.916	272.828	372.744
Afskrifað áður.....	0	100.886	100.886
Afskrifað á árinu	0	83.301	83.301
Selt og aflagt á árinu 2015.....	0	(51.912)	(51.912)
Afskrifað samtals 31.12.2015.....	0	132.275	132.275
Bókfært verð 31.12.2015.....	99.916	140.553	240.469
Afskriftahlutföll		33%	

Skýringar, frh.:

23. Fjáreignir og fjárskuldir

a. Fjármálagerningar

(i) Fjáreignir og fjárskuldir

Til fjármálagerna teljast fjárfestingar í hlutabréfum og skuldabréfum, útlán, viðskiptakröfur, handbært fé, lántökur, viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir.

Fjármálagerningar eru færðir á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Þegar fjármálagerningar eru ekki metnir á gangvirði gegnum rekstrarreikning, er allur beinn viðskiptakostnaður færður til hækkunar eða lækkunar á virði þeirra við upphaflega skráningu í bókhald. Eftir upphaflega skráningu eru fjármálagerningar færðir með þeim hætti sem greinir hér á eftir.

Fjármálagerningar eru færðir í ársreikning þegar samstæðan gerist aðili að samningsbundnum ákvæðum viðkomandi fjármálagerna. Fjáreignir eru felldar út úr ársreikningi ef samningsbundinn réttur samstæðunnar að sjóðstreymi vegna fjáreignanna rennur út eða ef félagið yfirfærir fjáreignirnar til annars aðila án þess að halda eftir yfirráðum eða því sem næst allri þeirri áhættu og ávinningi sem í eignarhaldi á þeim felst. Bókhaldsskráning hefðbundinna kaupa og sölu á fjáreignum er gerð á uppgjörsgangi, þ.e. á þeim gangi sem uppgjör vegna viðskiptanna á sér stað. Fjárskuldir eru felldar út úr ársreikningi ef skuldbindingar samstæðunnar sem skilgreindar eru í samningi eru greiddar, falla úr gildi, er vísað frá eða þeim er aflétt.

(ii) Handbært fé

Handbært fé samanstendur af sjóði og óbundnum bankainnstæðum.

(iii) Verðbréf

Verðbréf í efnahagsreikningi eru flokkuð sem fjáreignir á gangvirði gegnum rekstrarreikning hafi þau verið tilgreind þannig við upphaflega skráningu í bókhald. Fjármálagerningar eru tilgreindir á gangvirði gegnum rekstrarreikning ef ákvarðanir um kaup og sölu byggjast á gangvirði þeirra. Fjáreignir sem færðar eru á gangvirði gegnum rekstrarreikning eru metnar á gangvirði í efnahagsreikningi og gangvirðisbreytingar færðar í rekstrarreikning. Viðskiptakostnaður er færður í rekstrarreikning þegar hann fellur til.

(iv) Útlán og viðskiptakröfur

Útlán og viðskiptakröfur eru fjármálagerningar sem hafa fyrirfram ákveðna gjalddaga og eru ekki skráðir á opinberum markaði.

Útlán eru færð þegar þau eru greidd til lántakenda. Þau eru upphaflega færð á gangvirði, sem er upphafleg lánsfjárhæð að frádregnum viðskiptakostnaði, en eru eftir það færð á afskrifuðu kostnaðarverði.

Útlán og viðskiptakröfur eru afskráð þegar greiðsluflæði þeirra stöðvast og engar raunhæfar líkur eru taldar á innheimtu eða þegar samstæðan hefur flutt stærstan hluta áhættu og ávinnings vegna eignarhalds annað.

(v) Afskrifað kostnaðarverð

Afskrifað kostnaðarverð fjáreignar eða fjárskuldar er fjárhæðin sem fjáreignin eða fjárskuldin er metin á við upphaflega skráningu, að frádregnum afborgunum höfuðstóls og að viðbættu yfirverði eða frádregnum uppsöfnuðum afföllum sem fundin eru með aðferð virkra vaxta á mismun upphaflegs verðs og uppgreiðsluverðmætis, að frádreginni virðisryrnun.

(vi) Jöfnun

Fjáreignum og fjárskuldum er jafnað saman og nettó fjárhæð færð í efnahagsreikning þegar og aðeins þegar lagalegur réttur er til staðar um jöfnun og fyrirhugað er að gera upp með jöfnun fjáreigna og fjárskulda.

Skýringar, frh.:

23. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.:

b. Grundvöllur mats á gangvirði fjáreigna

Verðbréf í efnahagsreikningi eru fjárfestingar í hlutabréfum, skuldabréfum og verðbréfasjóðum. Gangvirði skráðra verðbréfa er skráð markaðsverð þeirra á uppgjörssdegi án þess að tekið sé tillit til sölukostnaðar sem gæti fallið til í framtíðinni.

Sé markaðsverð ekki skráð í kauphöll eða fáanlegt hjá miðlara, er gangvirði fjármálagerningsins metið með matsaðferðum, þar á meðal geta verið nýleg viðskipti ótengdra aðila, tilvísun í gangvirði sambærilegra fjáreigna, núvirt sjóðstreymi, verðmyndunarlíkan valrétt eða aðrar verðmatsaðferðir sem gefa til kynna áreiðanlegt mat á öðrum viðskiptum á markaði.

Þegar notast er við núvirta sjóðstreymisaðferð við mat á gangvirði, er vænt framtíðar sjóðstreymi byggt á besta mati stjórnenda og ávöxtunarkrafa, sem notuð er, eru markaðsvextir sambærilegs gernings á uppgjörssdegi. Þegar önnur verðmyndunarlíkön eru notuð, eru forsendur matsins byggðar á upplýsingum af markaði á uppgjörssdegi. Gangvirði óskráðra hlutabréfa er metið, ef mögulegt er, með því að nota viðeigandi V/H hlutfall fyrir sambærileg skráð félög og er hlutfallið lagað að sérstökum aðstæðum útgefanda verðbréfanna.

c. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda

Eftirfarandi tafla sýnir flokkun félagsins á fjáreignum og fjárskuldum:

	Fjáreignir og fjárskuldir á gangvirði	Útlán og kröfur	Bókfært alls	Gangvirði
31. desember 2015				
Bundin innlán		218.017	218.017	
Útlán		1.312.574	1.312.574	
Verðbréf	21.998.151	2.000	22.000.151	22.000.151
Aðrar eignir		4.722.083	4.722.083	
Handbært fé		1.995.607	1.995.607	
Fjáreignir samtals	21.998.151	8.250.281	30.248.432	22.000.151
Skuldir vegna fjárfestingafasteigna		(567.131)	(567.131)	
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir		(1.338.877)	(1.338.877)	
Víkjandi lán		(2.026.087)	(2.026.087)	
Fjáreignir - fjárskuldir	21.998.151	4.318.186	26.316.337	22.000.151
31. desember 2014				
Bundin innlán		250.863	250.863	
Útlán		2.496.969	2.496.969	
Verðbréf	21.484.127	241.238	21.725.365	21.725.365
Aðrar eignir		3.787.656	3.787.656	
Handbært fé		1.037.357	1.037.357	
Fjáreignir samtals	21.484.127	7.814.083	29.298.210	21.725.365
Skuldir vegna eigna sem haldið er til sölu		(862.434)	(862.434)	
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir		(1.408.757)	(1.408.757)	
Fjáreignir - fjárskuldir	21.484.127	5.542.892	27.027.019	21.725.365

Samstæðan birtir ekki gangvirði annarra fjáreigna þar sem bókfært verð þeirra er talið endurspegla gangvirðið.

Skýringar, frh.:

23. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.:

d. Stigkerfi gangvirðis

Taflan hér að neðan sýnir fjármálagerninga færða á gangvirði eftir verðmatsaðferð. Aðferðirnar eru skilgreindar á eftirfarandi hátt:

Stig 1: skráð verð á virkum markaði fyrir samskonar eignir og skuldir.

Stig 2: forsendur byggja á öðrum breytum en skráðum verðum á virkum markaði (stig 1) sem unnt er að afla fyrir eignir og skuldir, beint (t.d. verði) eða óbeint (afleidd af verðum).

Stig 3: forsendur gangvirðis eigna og skulda eru ekki byggðar á gögnum sem unnt er að afla á markaði, heldur meðal annars á upplýsingum um afkomu viðkomandi félags, kaup og sölu eignarhluta o.fl.

Vísað er í skýringu 23.b varðandi grundvöll mats á gangvirði fjáreigna.

Mat á gangvirði 31. desember 2015	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Ríkistryggðar fjáreignir				
Ríkistryggð verðbréf	891.618	13.274		904.892
Ríkisverðbréfasjóðir	529.389			529.389
Skuldabréf				
Eignatryggð skuldabréf	5.021.942	39.436		5.061.378
Önnur skuldabréf	1.252.278	222.955		1.475.233
Hlutabréf				
Skráð hlutabréf	2.303.498			2.303.498
Óskráð hlutabréf		1.268.781	2.819.833	4.088.614
Hlutdeildarskírteini				
Hlutabréfasjóðir	1.204.333			1.204.333
Skuldabréfasjóðir	2.165.916	517.785		2.683.701
Önnur verðbréf				
Önnur verðbréf	2.701.396	1.033.917	13.800	3.749.113
Samtals fjáreignir	16.070.370	3.096.148	2.833.633	22.000.151

Mat á gangvirði 31. desember 2014	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Ríkistryggðar fjáreignir				
Ríkistryggð verðbréf	3.988.808	34.057		4.022.865
Ríkisverðbréfasjóðir	1.423.476			1.423.476
Skuldabréf				
Eignatryggð skuldabréf	3.508.776			3.508.776
Önnur skuldabréf	770.048	205.757	65.948	1.041.753
Hlutabréf				
Skráð hlutabréf	2.464.361			2.464.361
Óskráð hlutabréf		252.605	2.696.651	2.949.256
Hlutdeildarskírteini				
Hlutabréfasjóðir	1.707.551		14.471	1.722.022
Skuldabréfasjóðir	2.097.645	12.472		2.110.117
Önnur verðbréf				
Önnur verðbréf	1.407.277	21.509	1.053.953	2.482.739
Samtals fjáreignir	17.367.942	526.400	3.831.023	21.725.365

Skýringar, frh.:

23. Fjáreignir og fjárskuldir, frh.:

Á árinu 2015 var gerð breyting á flokkun eigna vegna breyttra forsendna við mat á gangvirði þeirra. Þannig voru eignir að andvirði 1.413 m.kr. fluttar af stigi 3 yfir á stig 2. Flutningur á milli stiga skýrist m.a. af nýlegum viðskiptum eða samþykktum tilboðum

Breyting á eignum sem falla undir stig 3:

Staða 1.1.	3.831.023
Fært á milli stiga	(1.412.687)
Keypt	204.910
Selt/arðgreiðslur/afborganir	(392.350)
Vextir og matsbreytingar *	602.737
Staða 31.12	<u>2.833.633</u>

* Þar af er innleyst 4 m.kr. og óinnleyst 599 m.kr.

Taflan hér að neðan sýnir forsendur sem notaðar eru við mat á eignum sem falla undir stig 3 ásamt næmni fyrir breytingum á þeim.

Fjáreign	Gangvirði 31.12.2015	Forsendur	Bil	Áhrif á gangvirði, næmnigreining
Óskráð hlutabréf	2.833.633	EBITDA vöxtur	0,0%-3,4%	Óskráð hlutabréf á 3. stigi eru ýmist metin á kaupverði, miðað við hlutdeild í eigin fé, út frá kennitölusamanburði (eignir 1) eða út frá sjóðstreymismati (eignir 2).
		Ávöxtunarkrafa á eigið fé	12,2%-17,0%	5% lækkun á virði eigna 1 og 2,5% lækkun í EBITDA vexti og 2,5% hækkun á ávöxtunarkröfu á eigið fé eigna 2 lækkar virði eigna um 350 m.kr. 5% hækkun á virði eigna 1 og 2,5% hækkun í hagnaðarvexti og 2,5% lækkun á ávöxtunarkröfu á eigið fé eigna 2 hækkar virði eigna um 438 m.kr.

	2015	2014
e. Útlán greinast þannig:		
Skuldabréf með veðtryggingu	1.260.607	2.478.754
Önnur útlán	<u>150.367</u>	<u>160.215</u>
Útlán samtals	1.410.974	2.638.969
Afskriftareikningur útlána.....	(98.400)	(142.000)
Útlán samkvæmt efnahagsreikningi.....	<u>1.312.574</u>	<u>2.496.969</u>
Næsta árs afborgun	357.278	364.567
Til lengri tíma.....	955.296	2.132.402

f. Breytingar á afskriftareikningi útlána greinast þannig:	Almenn niðurfærsla	Sértæk niðurfærsla	Samtals
Afskriftareikningur útlána 1. janúar 2014	94.505	110.495	205.000
Afskrifað endanlega á árinu	(65.417)	(65.417)	
Innborgað á árinu, áður afskrifað		1.893	1.893
Virðisrýrnun útlána á árinu, breyting	<u>1.946</u>	<u>(1.422)</u>	<u>524</u>
Afskriftareikningur útlána 31. desember 2014	96.451	45.549	142.000
Afskrifað endanlega á árinu	(2.959)	(2.959)	
Innborgað á árinu, áður afskrifað		1.286	1.286
Virðisrýrnun útlána á árinu, breyting	<u>(41.362)</u>	<u>(565)</u>	<u>(41.927)</u>
Afskriftareikningur útlána 31. desember 2015	55.089	43.311	98.400

Skýringar, frh.:

24. Verðbréf	2015	2014
Ríkistryggðar fjáreignir		
Ríkistryggð verðbréf	904.892	4.022.865
Ríkisverðbréfasjóðir	529.389	1.423.476
Skuldabréf		
Eignatryggð skuldabréf	5.061.378	3.508.776
Önnur skuldabréf	1.475.233	1.041.753
Hlutabréf		
Skráð hlutabréf	2.303.498	2.464.361
Óskráð hlutabréf	4.088.614	2.949.256
Hlutdeildarskírteini		
Hlutabréfasjóðir	1.204.333	1.722.022
Skuldabréfasjóðir	2.683.701	2.110.117
Önnur verðbréf		
Önnur verðbréf	3.749.113	2.482.739
Verðbréf samtals.....	<u>22.000.151</u>	<u>21.725.365</u>

25. Skatteign

Skatteign er einungis færð að því marki sem líklegt er talið að skattskyldur hagnaður verði til ráðstöfunar í framtíðinni, sem unnt verður að nýta eignina á móti. Skatteign er metin á hverjum uppgjörssdegi og lækkuð að því marki sem talið er að hún nýtist ekki.

	2015	2014
Skatteign 1.1.....	49.846 (	245.737)
Tekjuskattur ársins.....	(339.971) (	342.223)
Tekjuskattur til greiðslu.....	320.843	637.806
Aðrir liðir.....	4.211	0
Skatteign 31.12.....	<u>34.929</u>	<u>49.846</u>

Skatteign greinist í eftirtalda liði:

Rekstrarfjármunir.....	(78.424) (	71.667)
Viðskiptakröfur.....	82.965	87.127
Aðrir liðir.....	29.611	33.609
Yfirfæranlegt skattalegt tap.....	777	777
Skatteign í árslok.....	<u>34.929</u>	<u>49.846</u>

26. Eignir og skuldir vegna eigna sem haldið er til sölu

Eignir sem haldið er til sölu eru fullnustueignir sem félagið hefur yfirtekið vegna uppgjörs krafna.

Eignir	2015	2014
Fasteignir	47.545	58.500
Bifreiðar	0	9.817
	<u>47.545</u>	<u>68.317</u>

27. Endurtryggingaeignir

Endurtryggingasamningar eru gerðir í þeim tilgangi að draga úr áhættu samstæðunnar. Endurtryggjendur bera ýmist ákveðið hlutfall af bótafjárhæðum eða alla áhættuna umfram umsamda fjárhæð.

	2015	2014
Hlutur endurtryggjenda í iðgjaldaskuld	58.002	48.227
Hlutur endurtryggjenda í tjónaskuld	491.587	432.943
Endurtryggingaeignir samtals.....	<u>549.589</u>	<u>481.170</u>

Skýringar, frh.:

28. Viðskiptakröfur

Á hverjum uppgjörsdegi er kannað hvort til staðar sé hlutlæg vísbending um virðisrýrnun fjáreigna sem ekki eru færðar á gangvirði. Vísað er í skýringu 17 varðandi mat á virðisrýrnun viðskiptakrafna á árinu.

	2015	2014
Viðskiptakröfur vegna váttryggingastarfsemi	3.548.884	3.057.550
Aðrar kröfur	623.610	248.936
Viðskiptakröfur samtals	4.172.494	3.306.486

Afskriftareikningur viðskiptakrafna

Staða 1.1.....	128.421	140.751
Virðisrýrnun á árinu.....	40.672	(1.397)
Endanlega tapað.....	(33.639)	(10.933)
Staða 31.12.....	135.454	128.421

29. Hlutfé og varasjóðir

Hlutfé

Heildarhlutfé, samþykkt og útgefið af félaginu í árslok 2015, er 739 millj. hluta að nafnvirði 1 króna hver. Hlutfé félagsins var lækkað um 21 millj. hluti að nafnvirði með því að jafna eigin hlutum á móti hlutfé sem nam lækkuninni. Hverjum einnar krónu hlut fylgir eitt atkvæði og eiga hluthafar þannig rétt á einu atkvæði á hlut á félagsfundum. Greitt hefur verið fyrir alla hluti að fullu. Félagið á eigin hlutabréf að nafnvirði 25,2 millj. kr. sem færð eru til lækkunar á eigin fé.

Þegar samstæðan kaupir eigin hluti er kaupverðið, að meðtöldum beinum kostnaði, fært til lækkunar á eigin fé. Þegar eigin hlutir eru seldir er eigið fé hækkað.

Arðgreiðslur

Arðgreiðslur til hluthafa eru færðar til lækkunar á eigin fé þegar þær eru samþykktar af aðalfundi. Samkvæmt lögum um hlutfélög nr. 2/1995 má einungis úthluta sem arði hagnaði samkvæmt samþykktum ársreikningi síðasta árs, yfirferðum hagnaði frá fyrri árum og frjálsum sjóðum eftir að dregið hefur verið frá tap sem ekki hefur verið jafnað og það fé sem kveðið er á um samkvæmt lögum eða félagssamþykktum.

Yfirverð

Yfirverð er munurinn á söluverði sem félagið fékk við útgáfu á hlutfé og nafnverðs útgefinna hluta, að frádregnum kostnaði við útgáfu nýrra hluta að teknu tilliti til skattáhrifa og kaupverði eigin hluta umfram nafnverð þeirra.

Lögbundinn varasjóður

Lögbundni varasjóðurinn er stofnaður í samræmi við lög um hlutfélög nr. 2/1995 sem kveða á um að minnst 10% af hagnaði félagsins, sem ekki er ráðstafað á móti tapi fyrri ára eða lagt í aðra sjóði í samræmi við lög, skuli leggja í varasjóð þar til virði sjóðsins nemur 10% af hlutfé félagsins. Þegar þeim mörkum hefur verið náð skal framlag í varasjóð vera minnst 5% þar til virði hans nemur fjórðungi af hlutfé félagsins.

Óráðstafað eigið fé

Óráðstafað eigið fé er óráðstafaður hagnaður og tap samstæðunnar frá stofnun félagsins að frádregnum framlögum í varasjóð.

Skýringar, frh.:

30. Gjaldþol

Aðlagð gjaldþol samstæðunnar (sbr. 31. gr. laga 56/2010) er 10.779 millj.kr. (2014: 9.741 millj.kr.). Lágmarksfjárhæð aðlagðs gjaldþols (sbr. 86. gr.) er 2.912 millj.kr. (2014: 2.666 millj.kr.). Mismunur á reiknuðu gjaldþoli og bókfærðu eigin fé greinist þannig:

	2015	2014
Eigið fé samkvæmt efnahagsreikningi.....	12.158.580	13.959.620
Víkjandi lán, upp að helmingi lágmarksgjaldþols eða heildargjaldþols, eftir því hvort er lægra.....	1.170.418	0
Óefnislegar eignir.....	(240.469)	(218.357)
Núvirðing tjónaskuldar.....	(509.000)	0
Tillaga um arðgreiðslu og endurkaupaáætlun.....	(1.800.000)	(4.000.000)
Eignarhlutur minnihluta.....	(35)	(266)
Gjaldþol.....	<u>10.779.494</u>	<u>9.740.997</u>

Félagið núvirðir tjónaskuld sína í samræmi við gjaldþolsreglur "Solvency II". Það mat má einnig nota við reikningsskil samkvæmt alþjóðlegum reikningsskilastaðli um váttryggingaskuldbindingar (IFRS 4).

Lágmarksgjaldþol samstæðunnar er samanlagður hlutur móðurfélagsins í lágmarksgjaldþoli einstakra váttryggingafélaga í samstæðunni:

Tryggingamiðstöðin hf. (móðurfélag).....	2.340.835	2.095.015
Líftryggingamiðstöðin hf.....	568.172	568.172
Íslensk endurtrygging hf.....	555	553
Trygging hf.....	<u>2.200</u>	<u>2.387</u>
Samstæða.....	<u>2.911.762</u>	<u>2.666.127</u>
Aðlagð gjaldþolshlutfall.....	3,70	3,65

31. Váttryggingaskuld

Váttryggingaskuld í efnahagsreikningi skiptist í tjónaskuld og iðgjaldaskuld. Tjónaskuld er sú fjárhagslega skuldbinding sem hvílir á samstæðunni vegna úppgerðra tjóna í heild sinni. Hún er metin sem heildarfjárhæð tilkynnta úppgerðra tjóna, auk tryggingafræðilegrar áætlunar fyrir orðnum en ótilkynntum tjónum, uppgjörskostnaði, áhættuálagi og fleiri þáttum. Iðgjaldaskuld er sá hluti iðgjalda vegna tekinnar váttryggingaáhættu á árinu sem tilheyrir næstu reikningsárum að teknu tilliti til væntanlegrar niðurfellingar iðgjalda. Félagið metur hvort váttryggingaskuld sé nægjanleg til þess að standa við áætlaðar skuldbindingar félagsins með því að meta framtíðarfjárlæði váttryggingaskuldar. Við gerð matsins er tekið tillit til áætlana vegna allra samningsbundinna sjóðshreyfinga vegna tjóna og tjónakostnaðar.

Samstæðan notar tölfræðiaðferðir við að áætla endanlegan tjónakostnað vegna orðinna tjóna. Áhætta tengd skaðatryggingum og þá sérstaklega slysatryggingum er háð mörgum þáttum sem gera næmnigreiningu erfiða.

Tjónaskuld vegna tilkynnta tjóna er áætlun fyrir þeim tjónum sem tilkynnt hafa verið til félagsins að frádregnu því sem þegar hefur verið greitt vegna þessara tjóna. Starfsfólk tjónaþjónustu vinnur áætlun fyrir hvert tjón miðað við þá vitneskju sem fyrir hendi er um tjónsatvik þegar tjón er tilkynnt og eru breytingar gerðar þegar nýjar upplýsingar berast um einstök tjón. Reglulega fer fram endurskoðun á tjónsáætlunum. Ef ekki eru fyrirbyggjandi betri upplýsingar er meðaltjónsfjárhæð í viðkomandi váttryggingagrein notuð.

Við ársuppgjör 2014 tók félagið upp nýja aðferð við mat á tjónaskuld, sem byggist á matsreglum um váttryggingaskuld í Solvency II gjaldþolsreglunum. Gögn úr tjónakerfi félagsins eru framreiknuð til þess að spá fyrir um lokafjárhæð þeirra á verðlagi reikningsskiladags ásamt samsvarandi greiðsluröð frá reikningsskiladegi þar til lokið verður uppgjör á tjónum sem urðu 2015 og fyrr. Höfð er hliðsjón af ytri upplýsingum sem geta skipt máli. Auk þess er metinn uppgjörskostnaður, áhættuálag og fleiri þættir í samræmi við leiðbeiningar Solvency II. Þessi aðferð er í samræmi við matsreglur um váttryggingaskuld í IFRS 4 og hætti félagið að nota eldri matsaðferðir um tjónaskuld.

Skýringar, frh.:

31. Vátryggingaskuld, frh.:

Í meðfylgjandi viðauka á bls. 41 má sjá þróun tjónaskuldar samstæðunnar eftir tjónsárum á undanliðnum tíu árum og stöðu hennar í árslok 2015.

Vátryggingaskuld í efnahagsreikningi greinist þannig:

	2015	2014
Vátryggingaskuld (heild):		
Tjónaskuld	11.523.130	11.115.478
Iðgjaldaskuld	<u>4.106.694</u>	<u>3.731.283</u>
Vátryggingaskuld samtals.....	<u>15.629.824</u>	<u>14.846.761</u>

Endurtryggingasamningar samstæðunnar eru aðallega umframskaðasamningar (Excess of Loss) sem bæta stórtjón, en fáeinir greinar eru með hlutfallssamninga (Quota share).

Hlutdeild endurtryggjenda:

Tjónaskuld	491.587	432.943
Iðgjaldaskuld	<u>58.002</u>	<u>48.227</u>
Hlutdeild endurtryggjenda samtals.....	<u>549.589</u>	<u>481.170</u>

Vátryggingaskuld í eigin hlut:

Tjónaskuld	11.031.543	10.682.535
Iðgjaldaskuld	<u>4.048.692</u>	<u>3.683.056</u>
Vátryggingaskuld í eigin hlut samtals.....	<u>15.080.235</u>	<u>14.365.591</u>

Áætlun vegna tilkynnta tjóna, tjónakostnaðar og kostnaðar vegna orðinna en ótilkynnta tjóna er skuldfærð að frádregnu væntanlegu hrakvirði tjónamuna. Heildarfjárhæð hrakvirðis í árslok 2015 og 2014 er óveruleg.

Þróun vátryggingaskuldar á árinu:

	2015			2014		
	Heild	Hlutdeild endurtryggjenda	Í eigin hlut	Heild	Hlutdeild endurtryggjenda	Í eigin hlut
<i>Tjónaskuld:</i>						
Alls í upphafi árs	11.115.478	(432.943)	10.682.535	11.120.339	(208.483)	10.911.856
Greidd tjón á árinu (10.294.161)		325.259	(9.968.902)	(9.446.692)	584.936	(8.861.756)
Tjón sem urðu á árinu	10.787.543	(290.753)	10.496.790	10.414.260	(915.689)	9.498.571
Matsbreyting eldri tjóna	(85.730)	(93.149)	(178.879)	(972.429)	106.293	(866.136)
Tjónaskuld í árslok	<u>11.523.130</u>	<u>(491.587)</u>	<u>11.031.543</u>	<u>11.115.478</u>	<u>(432.943)</u>	<u>10.682.535</u>
<i>Iðgjaldaskuld:</i>						
Iðgjaldaskuld í ársbyrjun	3.731.283	(48.227)	3.683.056	3.335.735	(55.423)	3.280.311
Breyting ársins	<u>375.411</u>	<u>(9.775)</u>	<u>365.636</u>	<u>395.548</u>	<u>7.196</u>	<u>402.744</u>
Iðgjaldaskuld í árslok	<u>4.106.694</u>	<u>(58.002)</u>	<u>4.048.692</u>	<u>3.731.283</u>	<u>(48.227)</u>	<u>3.683.056</u>

Skýringar, frh.:

32. Lántökur

	2015	2014
Lán vegna fjárfestingafasteigna	567.131	862.434
Víkjandi lán.....	2.026.087	0
Samtals lántökur.....	<u>2.593.218</u>	<u>862.434</u>
Næsta árs afborgun	6.763	9.991
Til lengri tíma.....	<u>2.586.455</u>	<u>852.443</u>

33. Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir

	2015	2014
Viðskiptaskuldir	592.357	442.232
Skuldir vegna endurtryggingastarfsemi	99.623	35.265
Ógreiddur tekjuskattur.....	323.900	637.808
Skammtímaskuldir og áfallin gjöld.....	<u>322.997</u>	<u>293.452</u>
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir samtals.....	<u>1.338.877</u>	<u>1.408.757</u>

Skýringar, frh.:

Áhættustýring

34. Yfirlit

Helstu áhættur sem fylgja starfsemi samstæðunnar eru:

- váttryggingaáhætta
- markaðsáhætta
- greiðslufallsáhætta
- lausafjáraáhætta
- rekstraráhætta

Skýringar 35 - 39 veita upplýsingar um framangreindar áhættur, markmið, stefnu og aðferðir samstæðunnar við að meta og draga úr áhættu, auk upplýsinga um eiginfjárstýringu hennar.

Markmið samstæðunnar með áhættustýringu er að greina áhættu sem hún býr við, setja viðmið um áhættutöku og hafa eftirlit með henni. Áhættustýringarstefna samstæðunnar og aðferðir eru yfirfarnar reglulega til að ná góðri yfirsýn yfir heildaráhættu hennar og meðal annars greina breytingar á markaði og starfsemi samstæðunnar. Með starfsþjálfun stefnir félagið að öguðu eftirliti þar sem allir starfsmenn eru meðvitaðir um hlutverk sitt og skyldur.

Stjórnendur samstæðunnar ákvarða áhættuvilja félagsins ásamt áhættumörkum og marka þannig hvernig og hversu mikil áhættutaka félagsins á að vera, þar með talið áhætta af fjárfestingum félagsins. Áhættustýring mælir áhættu og skilar ársfjórðungslegum skýrslum til stjórnar um hvernig áhættusnið félagsins er hverju sinni og hvort áhættutakan sé innan skilgreindra marka áhættuviljans.

Solvency II gjaldpolskröfur

Félagið hefur undanfarin ár undirbúið sig fyrir nýja löggjöf um váttryggingastarfsemi sem kallast Solvency II og mun taka gildi á Íslandi 1. mars 2016. Ein stærsta breytingin sem fólgin er í löggjöfinni eru breyttar gjaldpolskröfur en þær eru áhættumiðaðar og taka tillit til allra helstu áhættupáttu váttryggingafélaga. Líkanið sem útreikningar gjaldpolskröfunnar byggja á leggur mät á alla helstu áhættupætti og allar forsendur líkansins byggja á 99,5% vágildi. Félagið reiknar nú þessa áhættu ársfjórðungslega í samræmi við áhættustýringarstefnu og áhættuvilja félagsins. Áhætta skv. stöðluðu líkani Solvency II er í meðfylgjandi töflu.

Heildaráhætta og gjaldpolskröfur skv. stöðluðu líkani Solvency II	2015	2014
Skaðatryggingaáhætta.....	3.892.823	3.674.057
Heilsutryggingaáhætta.....	952.560	1.110.315
Líftryggingaáhætta.....	179.531	200.997
Markaðsáhætta.....	5.711.316	4.666.371
Mótaðilaáhætta.....	848.032	824.873
Rekstraráhætta.....	444.805	428.736
Fjölpættingaráhrif.....	(3.213.488)	(3.096.454)
Aðlögun vegna frestaðra skatta.....	<u>(1.027.945)</u>	<u>(1.196.404)</u>
Heildaráhætta og gjaldpolskrafa.....	<u>7.787.634</u>	<u>6.612.491</u>

Fjölpættingaráhrif (e. Diversification effect) koma til frádráttar heildaráhættu þar sem ekki er talið að allar áhættur raungerist á sama tíma og því ekki rétt að leggja þær saman beint. Í einhverjum tilfellum er talið að fylgni sé á milli áhættupáttu og í öðrum tilfellum ekki. Því eru áhætturnar lagðar saman að teknu tilliti til tengsla á milli þeirra, en það er gert með fylgnifylkjum. Aðlögun vegna frestaðra skatta (e. Adjustment for the loss-absorbing capacity of deferred taxes) kemur til frádráttar ef áhættupættir raungerast.

Skýringar, frh.:

34. Yfirlit, frh.:

Solvency II gjaldþolskröfur, frh.:

Gjaldþol

Gjaldþol félagsins skv. Solvency II er örlítið frábrugðið gjaldþoli skv. núverandi löggjöf. Gjaldþolið byggir á eigin fé félagsins auk víkjandi láns að frádregnum óefnislegum eignum, væntanlegum arðgreiðslum, endurkaupum og hlutdeild minnihluta. Tillaga stjórnar að arðgreiðslu er 1.500 millj. kr. og eftirstöðvar endurkaupaáætlun eru 300 millj. kr. Gjaldþol félagsins skv. staðlaða Solvency II líkaninu er 12,1 millja. kr. og Solvency II gjaldþolshlufallið 1,56.

	2015	2014
Eigið fé samkvæmt efnahagsreikningi.....	12.158.580	13.959.620
Víkjandi skuldabréf.....	2.026.087	0
Óefnislegar eignir.....	(240.469)	(218.357)
Tillaga um arðgreiðslu og endurkaupaáætlun.....	(1.800.000)	(4.000.000)
Eignarhlutur minnihluta.....	(35)	(266)
Gjaldþol.....	12.144.163	9.740.997
Gjaldþolskrafa.....	7.787.634	6.612.491
Gjaldþolshlutfall.....	1,56	1,47

35. Vátryggingaáhætta

Vátryggingasamningar

Félagið gefur út samninga sem flytja vátryggingalega áhættu frá viðskiptavinum til samstæðunnar.

(i) Vátryggingasamningar - skilgreining

Með vátryggingasamningi tekur vátryggjandinn að sér vátryggingaáhættu frá vátryggingataka með því að samþykkja að bæta tjón vegna ákveðins óviss atburðar í framtíðinni.

(ii) Vátryggingasamningar - flokkun

Vátryggingasamningar félagsins flokkast í skaðatryggingar og líf- og sjúkdómatryggingar.

Skaðatryggingar

Vátryggingasamningar sem teljast til skaðatrygginga varða ábyrgðartjón, slysatjón og eignatjón.

Ábyrgðartryggingar bæta tjón þriðja aðila sem hinn vátryggði veldur. Slysatryggingar bæta tjón sem hinn vátryggði verður fyrir vegna slyss. Eignatryggingar greiða aðallega bætur til vátryggðra vegna tjóns eða taps á eignum og tengdum hagsmunum. Viðskiptavinir með rekstrarstöðvunartryggingu geta einnig fengið bætur vegna tekjutaps ef tjón á eignum veldur því að þær nýtast ekki í rekstri.

Líf- og sjúkdómatryggingar

Þessir vátryggingasamningar taka til andláts eða ákveðinna alvarlegra sjúkdóma.

Vátryggingaáhætta er áhætta, sem flutt er frá vátryggingataka til vátryggjanda, svo sem áhætta á tjóni á eignum sökum skemmda eða þjófnaðar, veikindum, örorku eða dauða. Félagið tekur að sér að bæta tiltekin tjón viðskiptavina gegn greiðslu iðgjalds. Iðgjald er greitt í upphafi þess tímabils sem vátryggingaverndin nær yfir, tjónin verða seinna og tjónsuppgjör getur síðan tekið nokkurn tíma, misjafnlega langan eftir eðli tjónsins og aðstæðum. Iðgjöld og væntanlegar tjónabætur þarf að varðveita þar til kemur að greiðslu. Iðgjöldin þurfa að standa undir öllum tjónakostnaði, rekstrarkostnaði og hæfilegri álagningu. Sérstök áhætta stafar af því að iðgjöld eru ákveðin fyrirfram en þjónustan veitt síðar og er ekki þekkt í einstökum atriðum í upphafi. Sú áhætta er sérstök fyrir vátryggingastarfsemi og kölluð vátryggingaáhætta.

Vátryggingaáhætta skiptist að grunni til í tvennt; iðgjaldaáhættu og tjónaskuldaráhættu, til að greina á milli tjóna í framtíðinni og orðinna tjóna.

Skýringar, frh.:

35. Vátryggingaáhætta, frh.:

Iðgjaldaáhætta er sú áhætta að tjón í framtíðinni, að viðbættum kostnaði sem þeim tengist, verði hærri en gert var ráð fyrir þegar iðgjöld fyrir gildandi vátryggingasamninga voru ákvörðuð og vernd sem félagið hefur lofað muni því reynast vanmetin. Áhættan snýr í meginatriðum að því að tíðni tjóna eða tjónsfjárhæðir að meðaltali verði hærri en gert var ráð fyrir. Þetta getur stafað af því að framtíðin er óviss, forsendur eru ónákvæmar en einnig geta einstök stór tjón haft mikil tímabundin áhrif. Hugsanlegt er líka að eðli tjóna reynist annað en gert var ráð fyrir í nýjum vörum eða breytist vegna þróunar í samfélaginu.

Félagið fylgist með eðli og tíðni tjóna ásamt dreifingu tjónsfjárhæða í hverri grein og bregst við breytingum með verðlagningu eða vörupróun ef tilefni er til. Dregið er úr iðgjaldaáhöttu með því að dreifa áhöttunni á milli margra vátryggingagreina og með endurtryggingum vegna stórtjóna.

Tjónaskuldaráhætta er hættan á að orðin en óuppgerð tjón þróist á verri veg en gert var ráð fyrir. Neikvæð þróun getur bæði stafað af að tilkynnt en ógreidd tjón hafi verið vanmetin og að tjón sem enn voru ótílkynnt reynist hærri eða fleiri en gert var ráð fyrir. Getur það hvort sem er varðað eiginlegar bætur til tjónþola eða tengdan kostnað svo sem hreinsun rústa og sérfræðikostnað við mat og uppgjör á tjónum.

Tjónaskuld félagsins byggist á mati á endanlegum kostnaði við öll óuppgerð tjón. Veruleg óvissa í því mati er óhjákvæmileg. Nokkur tími getur liðið frá tjóni fram að tilkynningu til félagsins af því að tjónið hafi ekki uppgötvast eða af því að tjónþoli hafi ekki vitað um bótarétt sinn. Þótt vitað sé um tjón getur verið að afleiðingar þess verði ekki ljósar fyrr en seinna, ekki liggur nákvæmlega fyrir hvað skemmdist í eignatjóni fyrr en byrjað er að gera við og varanlegar afleiðingar af slysi koma ekki í ljós fyrr en allöngu eftir slysið. Hugsanlegt er að afleiðing tjóns sé hvort sem er vanmetin eða ofmetin í fyrstu. Einnig er eitthvað um að tilkynntir atburðir hafi ekki í för með sér bótagreiðslu frá félaginu, ýmist af því að ekki varð neitt tjón, tjón reynist ekki falla undir bótasvið vátryggingasamnings eða að það tjón sem varð nær ekki eigin áhöttu vátryggingataka.

Samstæðan stýrir vátryggingaráhöttu sinni meðal annars með gerð endurtryggingasamninga, þar sem hluti af áhöttutöku samstæðunnar í stjórntjónsatburðum er færður yfir til endurtryggjenda. Félagið hefur sett sér þá stefnu að endurtryggjendur félagsins skuli hafa opinbert mat frá alþjóðlegu matsfyrirtæki og að lágmarki matseinkunnina A-. Með þessu er leitast við að draga úr höttu á að endurtryggjendur greiði ekki sinn hlut í tjónsatburðum. Eftirfarandi tafla sýnir skiptingu iðgjalda til endurtryggjenda eftir opinberu mati sem þeir hafa hlotið frá alþjóðlegum matsfyrirtækjum, en einkunnakerfið miðast við flokkun S&P, fyrir árið 2015 og áætlun um skiptingu fyrir árið 2016.

	Áætlun		
	2016	2015	2014
AA+.....	-	-	-
AA.....	2,7%	2,7%	4,6%
AA-.....	35,8%	25,4%	24,9%
A+.....	35,6%	39,2%	41,4%
A.....	14,5%	22,7%	17,7%
A-.....	11,4%	10,0%	11,4%

36. Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hættan á sveiflum í gangvirði eða framtíðargreiðsluflæði fjármálagerna vegna breytinga á markaðsverðum. Þær markaðsáhættur sem skoðaðar eru sérstaklega eru; vaxtaáhætta, hlutabréfaáhætta og gjaldeyrisáhætta. Markmið með stýringu markaðsáhöttu er að stýra og takmarka áhöttu við skilgreind mörk, jafnframt því sem ábati er hámarkaður.

Stefna samstæðunnar við stýringu markaðsáhöttu ræðst af fjárfestingarmarkmiðum hennar. Fylgst er með daglegum breytingum á markaði af starfsmönnum samstæðunnar í samræmi við stefnu og starfsreglur. Stjórn félagsins fylgist með og greinir heildarmarkaðsáhöttu samstæðunnar ársfjórðungslega eða oftar ef þurfa þykir.

Áhöttu og gjaldþolskrafa vegna markaðsáhöttu er reiknuð með stöðluðu líkani Solvency II. Líkanið inniheldur alla helstu markaðsáhöttur vátryggingafélaga og miðað er við 99,5% vágildi.

Skýringar, frh.:

36. Markaðsáhætta, frh.:

Markaðsáhætta skv. stöðluðu líkani Solvency II

	2015	2014
Vaxtaáhætta	288.303	886.471
Hlutabréfaáhætta	4.896.002	3.613.344
Fasteignaáhætta	179.862	238.560
Áhættuálagsáhætta	556.719	430.542
Samþjöppunaráhætta	791.060	1.291.228
Gjaldmiðlaáhætta	588.252	698.747
Fjölpættingaráhrif.....	(1.588.882)	(2.492.521)
Samtals	<u>5.711.316</u>	<u>4.666.371</u>

Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er hættan á sveiflum í gangvirði eða framtíðargreiðsluflæði fjármálagerna vegna breytinga á markaðsvöxtum.

Vextir útlána eru endurskoðaðir á að minnsta kosti tólf mánaða fresti. Þess vegna er áhætta samstæðunnar tengd markaðsvöxtum eigna takmörkuð. Bókfært verð váttryggingasamninga er ekki næmt fyrir breytingum í markaðsáhrifum. Laust handbært fé samstæðunnar er fjárfest í skammtímaverðbréfum til skemmri tíma en eins mánaðar.

Næmnigreining vaxta

Meðal fjáreigna á gangvirði færir félagið verðbréf sem bera fasta vexti að andvirði 7.298 millj.kr. (2014: 7.875 millj.kr.) Áhrif samhliða 1% hliðrunar vaxtaferla á viðkomandi verðbréf og þar með á afkomu fyrir tekjuskatt eru metin vera 294 millj.kr. (2014: 349 millj.kr.).

Hlutabréfaáhætta

Hlutabréfaáhætta er hættan á sveiflum í gangvirði eða framtíðargreiðsluflæði skráðra og óskráðra hlutabréfa félagsins.

Næmnigreining fyrir hlutabréfaáhrif sýnir hvernig breytingar á gangvirði verðbréfa sveiflast vegna breytinga á markaðsverði, hvort sem verðbreytingarnar eru vegna einstakra fjárfestinga, útgefenda verðbréfa eða allra þátta sem hafa áhrif á fjármálagerning.

Þar sem skráðar fjáreignir samstæðunnar og meirihluti óskráðra fjáreigna eru bókfærðar á gangvirði, munu allar breytingar á aðstæðum á mörkuðum hafa áhrif á fjárfestingatekjur samstæðunnar.

Stjórnendur samstæðunnar fylgjast stöðugt með sveiflum á mörkuðum og það gerir samstæðunni kleift að bregðast skjótt við öllum breytingum.

Næmnigreining hlutabréfa

Í árslok 2015 hefur 10% lækkun á innlendum skráðum hlutabréfum og 5% lækkun á erlendum skráðum hlutabréfum um 323 millj.kr. neikvæð áhrif á eigið fé samstæðunnar. (2014: 346 millj.kr.). Ef sama aðferð er einnig notuð á önnur skráð og óskráð innlend og erlend hlutabréf eru áhrifin metin um 726 millj.kr. (2014: 642 millj.kr.).

Skýringar, frh.:

36. Markaðsáhætta frh.:

Gjaldeyrishætta

Gjaldeyrishætta er hættan á sveiflum í gangvirði eða framtíðargreiðsluflæði fjármálagerninga vegna breytinga á gengi gjaldmiðla.

Samstæðan fjárfestir í fjármálagerningum og gerir samninga í erlendum gjaldmiðlum. Þess vegna stendur samstæðan frammi fyrir hættu á því að gengi gjaldmiðils þess miðað við aðra gjaldmiðla breytist á þann hátt að það hafi óhagstæð áhrif á virði þess hluta eigna og skulda samstæðunnar sem eru í öðrum gjaldmiðlum en íslenskum krónum. Áhrif 10% hækkunar (lækkunar) gengisvísitölu íslensku krónunnar hefur um 250 millj.kr. jákvæð (neikvæð) áhrif á eigið fé samstæðunnar (2014: 279 millj.kr.).

Sundurliðun eigna og skulda eftir erlendum myntum:

	USD	EUR	NOK	Aðrir erlendir gjaldmiðlar	Samtals
31. desember 2015					
Eignir:					
Verðbréf	496.412	478.048	198.938	74.800	1.248.198
Endurtrygginga eignir	43.436	37.651	21.074	13.222	115.383
Viðskiptakröfur	283.618	319.035	137.174	120.316	860.143
Handbært fé	543.490	136.558	546.230	34.136	1.260.414
Samtals	1.366.956	971.292	903.416	242.474	3.484.138
Skuldir:					
Vátryggingaskuld	331.590	265.212	174.785	126.058	897.645
Viðskiptaskuldir	1.509	72.648	462	9.341	83.960
Samtals	333.099	337.860	175.247	135.399	981.605
Mismunur eigna og skulda	1.033.857	633.432	728.169	107.075	2.502.533
31. desember 2014					
Eignir:					
Verðbréf	1.041.390	506.009	832.905	36.738	2.417.042
Endurtrygginga eignir	115	260	84	32	491
Viðskiptakröfur	202.068	310.849	116.487	133.494	762.898
Handbært fé	137.387	308.890	32.027	54.114	532.418
Samtals	1.380.960	1.126.008	981.503	224.378	3.712.849
Skuldir:					
Vátryggingaskuld	316.151	235.773	147.938	124.371	824.233
Viðskiptaskuldir	2.869	77.868	2.440	10.454	93.631
Samtals	319.020	313.641	150.378	134.825	917.864
Mismunur eigna og skulda	1.061.940	812.367	831.125	89.553	2.794.985

Skýringar, frh.:

37. Greiðslufallsáætla

Félagið stundar viðskipti með verðbréf og útlán ásamt því að reiðufé félagsins er ávaxtað á innlánsreikningum í bönkum. Greiðslufall eða gjaldþrot mótaðila í slíkum fjármálagerningum hefur áhrif á mat eigna.

Í fjárfestingastefnu félagsins setur stjórn skýr mörk um eignasamsetningu. Þar með hefur félagið tryggt fjölbreytni í fjárfestingasafninu og markað áhættuvilja félagsins. Fylgst er með daglegum breytingum á markaði af starfsmönnum félagsins í samræmi við stefnu og starfsreglur. Stjórn félagsins fylgist með og greinir heildar greiðslufallsáætlu félagsins ársfjórðungslega eða oftari ef þurfa þykir.

Félagið hefur sett skýrar útlánareglur sem taka ber mið af við einstakar lánveitingar. Heimildir til lánveitinga eru mismunandi og þarfnast aðkomu lánanefndar ef farið er yfir tiltekin mörk. Við hverja lánveitingu eru viðskiptamenn metnir og fjárhagsstaða og greiðslusaga þeirra skoðuð eftir því sem kostur er. Lánareglur félagsins fjalla meðal annars um lánaheimildir í hlutfalli við raunvirði veðtrygginga og áætlaðan líftíma þeirra og ef viðkið er frá þeim hlutföllum þarfnast það sérstaks samþykkis.

Ítarlega er fylgst með vanskilum og tapshætta er yfirfarin reglulega með mati á tryggingum og stöðu einstakra viðskiptamanna. Viðskiptamenn í vanskilum eru jafnan flokkaðir sem áhættusamir og geta ekki átt frekari viðskipti við félagið nema greiða niður skuldir sínar. Útlán eru endanlega afskrifuð eftir ákveðnum reglum sem um það gilda. Þá hefur félagið sett skýra verkferla sem snúa að innheimtu og hvenær vanskil eru send til lögfræðisinnheimtu.

Í eftirfarandi töflu eru upplýsingar um greiðslufallsáætlu samkvæmt flokkun félagsins á mótaðilum, flokkunin byggir á matskerfi S&P:

	A	BBB	Ekki með opinbera flokkan	Samtals
2015				
Verðbréf		6.905.898	15.094.253	22.000.151
Endurtryggingaeygnir	549.589			549.589
Útlán og viðskiptakröfur			5.485.068	5.485.068
Handbært fé og bundin innlán	1.075.728	1.021.697	116.199	2.213.624
Fjáreignir samtals	1.625.317	7.927.595	20.695.520	30.248.432
2014				
Verðbréf		5.815.851	15.909.514	21.725.365
Endurtryggingaeygnir	481.170			481.170
Útlán og viðskiptakröfur			5.803.455	5.803.455
Handbært fé		1.288.220		1.288.220
Fjáreignir samtals	481.170	7.104.071	21.712.969	29.298.210

Skýringar, frh.:

37. Greiðslufallsáætla frh.:

Greining útlána á einstaklinga og fyrirtæki

	Lán til einstaklinga		Lán til fyrirtækja		Samtals	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Virðisrýrð útlán.....	27.930	33.998	23.172	18.699	51.102	52.697
Virðisrýrnun sérgreind.....	(23.429)	(27.030)	(19.882)	(18.519)	(43.311)	(45.549)
	<u>4.501</u>	<u>6.968</u>	<u>3.290</u>	<u>180</u>	<u>7.791</u>	<u>7.148</u>
Útlán í vanskilum án sér- greindrar virðisrýrnunar.....	21.709	30.752	69.558	45.683	91.267	76.435
Útlán í skilum.....	441.455	414.920	827.150	2.094.917	1.268.605	2.509.837
Virðisrýrnun vegna almennrar áhættu lánasafns.....	(19.124)	(17.526)	(35.965)	(78.925)	(55.089)	(96.451)
	<u>444.040</u>	<u>428.146</u>	<u>860.743</u>	<u>2.061.675</u>	<u>1.304.783</u>	<u>2.489.821</u>
Útlán samkvæmt efnahagsreikningi.....	<u>448.541</u>	<u>435.114</u>	<u>864.033</u>	<u>2.061.855</u>	<u>1.312.574</u>	<u>2.496.969</u>

Aldursgreining lána í vanskilum án sérgreindar virðisrýrnunar er eftirfarandi:

	1 - 3 mín.	3 - 6 mín.	> 6 mín.	Samtals
2015				
Lán til einstaklinga.....	3.173	949	17.587	21.709
Lán til fyrirtækja.....	<u>58.860</u>	<u>9.169</u>	<u>1.529</u>	<u>69.558</u>
Samtals.....	<u>62.033</u>	<u>10.118</u>	<u>19.116</u>	<u>91.267</u>
2014				
Lán til einstaklinga.....	13.405	6.476	10.871	30.752
Lán til fyrirtækja.....	<u>16.296</u>	<u>0</u>	<u>29.387</u>	<u>45.683</u>
Samtals.....	<u>29.701</u>	<u>6.476</u>	<u>40.258</u>	<u>76.435</u>

38. Lausafjáraáætla

Lausafjáraáætla er hættan á því að samstæðan geti ekki staðið við skuldbindingar sínar þegar þær gjaldfalla. Samstæðan þarf alltaf að hafa nægjanlegt laust fé til að geta mætt ófyrirséðum breytingum í fjármögnun eða markaðsbresti. Hluti fjármálagerna samstæðunnar eru fjárfestingar í óskráðum hlutabréfum sem ekki er verslað með á skipulögðum mörkuðum og almennt getur tekið nokkurn tíma að innleysa. Því gæti samstæðan staðið frammi fyrir því að geta ekki innleyst allar fjárfestingar sínar, fyrir fjárhæð nálægt gangvirði þeirra, í því skyni að mæta lausafjárförf sinni.

Til þess að lágmarka þessa áhættu hefur samstæðan stefnu um lágmarks handbært fé á hverjum tíma og til viðbótar er gert ráð fyrir að skráðar fjáreignir samstæðunnar, sem eru stór hluti af heildareignum hennar, sé hægt að innleysa tafarlaust.

Samstæðan jafnar sjóðsflæði af eignum og skuldum í safni sínu með því að áætla meðallíftíma þeirra.

	2015	2014
Vátryggingaskuld - líftryggingaáætla (mánuðir)	10,0	10,0
Vátryggingaskuld - skaðaáætla (mánuðir)	16,4	16,4

Skýringar, frh.:

38. Lausafjárahætta, frh.:

Eftirfarandi töflur gefa til kynna samningsbundið og vænt sjóðsflæði, án vaxta, vegna þeirra eigna og skulda sem tilheyra váttryggingasamningum samstæðunnar þann 31. desember:

		Samningsbundið sjóðsflæði					
2015	Bókfært verð	Án gjalddaga	0-1 ár	1-2 ár	2-3 ár	3-4 ár	>4 ár
Bundin innlán	218.017		32.591	185.392		34	
Ríkistryggðar fjáreignir							
Ríkistryggð verðbréf	904.892		135.829	4.065	2.190	254.886	507.922
Ríkisverðbréfa-sjóðir	529.389	529.389					
Skuldabréf							
Eignatryggð skuldabréf	5.061.378		619.213	57.936	58.030	1.005.264	3.320.935
Önnur skuldabréf	1.475.233		811.802	155.348	166.843	44.416	296.824
Hlutabréf							
Skráð hlutabréf	2.303.498	2.303.498					
Óskráð hlutabréf	4.088.614	4.088.614					
Hlutdeildarskírteini							
Hlutabréfasjóðir	1.204.333	1.204.333					
Skuldabréfasjóði	2.683.701	2.683.701					
Önnur verðbréf							
Önnur verðbréf	3.749.113	3.749.113					
Útlán og kröfur	5.485.068		3.974.227	802.812	224.544	170.358	313.127
Handbært fé ...	1.995.607	1.995.607					
Samtals	29.698.843	16.554.255	5.573.662	1.205.553	451.607	1.474.958	4.438.808
		Vænt sjóðsflæði					
			0-1 ár	1-2 ár	2-3 ár	3-4 ár	> 4 ár
Váttrygginga-samningar, nettó	15.080.235		7.446.445	4.000.278	2.031.397	823.679	778.436
Mismunur í sjóðsflæði	14.618.608	16.554.255	(1.872.783)	(2.794.725)	(1.579.790)	651.279	3.660.372
Uppsafnaður mismunur	14.618.608	16.554.255	14.681.472	11.886.747	10.306.957	10.958.236	14.618.608

Skýringar, frh.:

38. Lausafjárahætta, frh.:

		Samningsbundið sjóðsflæði					
2014	Bókfært verð	Án gjalddaga	0-1 ár	1-2 ár	2-3 ár	3-4 ár	>4 ár
Bundin innlán	250.863	0	37.049	32.032	181.748	34	
Ríkistryggðar fjáreignir							
Ríkistryggð verðbréf	4.022.865		358.027	2.881	2.990	705.125	2.953.842
Ríkisverðbréfasjóðir	1.423.476	1.423.476					
Skuldabréf							
Eignatryggð skuldabréf	3.508.776		498.652	508.055	295.761	91.899	2.114.409
Önnur skuldabréf	1.041.753	89.926	82.930	84.693	256.413	88.370	439.421
Hlutabréf							
Skráð hlutabréf	2.464.361	2.464.361					
Óskráð hlutabréf	2.949.256	2.949.256					
Hlutdeildarskírteini							
Hlutabréfasjóðir	1.722.022	1.722.022					
Skuldabréfasjóði	2.110.117	2.110.117					
Önnur verðbréf							
Önnur verðbréf	2.482.739	2.482.739					
Útlán og kröfur	5.803.455		3.261.682	815.715	237.573	199.441	1.289.044
Handbært fé ...	1.037.357	1.037.357					
Samtals	28.817.040	14.279.253	4.238.340	1.443.377	974.485	1.084.869	6.796.716
		Vænt sjóðsflæði					
			0-1 ár	1-2 ár	2-3 ár	3-4 ár	> 4 ár
Vátrygginga-samningar, nettó	14.365.591		7.093.562	3.810.708	1.935.130	784.645	741.546
Mismunur í sjóðsflæði	14.451.449	14.279.253	(2.855.222)	(2.367.331)	(960.645)	300.224	6.055.170
Uppsafnaður mismunur	14.451.449	14.279.253	11.424.031	9.056.700	8.096.055	8.396.279	14.451.449

Skýringar, frh.:

39. Rekstraráhætta

Samstæðan býr við rekstraráhættu vegna mögulegs beins eða óbeins taps í tengslum við mismunandi þætti er varða starfsfólk, tækni og ferla, og einnig í tengslum við utanaðkomandi þætti aðra en láns-, markaðs-, eða lausafjánhættur. Rekstraráhætta nær til allra rekstrareininga innan samstæðunnar.

Markmið samstæðunnar er að verja félagið gegn rekstraráhættu til að koma í veg fyrir fjárhagslegt tjón og að orðstír félagsins verði fyrir skaða.

Til að draga úr rekstraráhættu gerir samstæðan meðal annars kröfur um að verkefni og skyldur séu aðskildar á viðeigandi hátt, um reglulegar afstemmingar á færslum og eftirlit með þeim, að farið sé að lögum og reglum, að gert sé reglulegt mat á rekstraráhættupáttum, þjálfun starfsfólks og faglega uppbyggingu samstæðunnar. Samstæðan er með vottað stjórnkerfi upplýsingaöryggis samkvæmt ISO 27001 staðlinum.

40. Eiginfjárstýring

Stefnumörkun og ferlar samstæðunnar í tengslum við áhættustýringu eigin fjár tryggja að samstæðan hafi nægt eigið fé til að standast áhættur í rekstri sínum. Það er stefna stjórnar að viðhalda sterkum eiginfjárgrunni til að stuðla að stöðugleika og þar með skapa öryggi fyrir váttryggingataka.

Kröfur um eiginfjárbörf félagsins eru skilgreindar í lögum nr. 56/2010 um váttryggingastarfsemi, þar sem fjallað er um eigið fé váttryggingafélaga sem gjaldþol. Gerð er grein fyrir gjaldþoli samstæðunnar í skýringu 30.

41. Tengdir aðilar

Skilgreining tengdra aðila

Tengdir aðilar samstæðunnar eru dótturfélög, stjórn félagsins, forstjóri, nefndarmenn undirnefnda stjórnar, lykilstjórnendur og aðilar þeim tengdir ásamt félögum í eigu stjórnarmanna og aðilar þeim tengdum.

Viðskipti milli félagsins og dótturfélaga eru viðskipti milli tengdra aðila. Öll viðskipti við dótturfélög eru felld út við gerð samstæðuársreikningsins og því ekki sýnd í meðfylgjandi yfirliti um viðskipti og stöður við tengd félög. Vísað er í skýringu 42 um félög í samstæðunni.

Viðskipti við tengda aðila og stöður í efnahagsreikningi greinast þannig:

	Tekjur	Gjöld	Eignir	Skuldir
2015				
Stjórn, lykilstarfsmenn og tengd félög	32.172	4.429	119.898	90
2014				
Stjórn og lykilstarfsmenn	3.669	12.939	3.424	65

Skýringar, frh.:

41. Tengdir aðilar, frh.:

Laun, mótframlag í lífeyrissjóð og hlunnindi forstjóra, stjórnar og stjórnenda greinast þannig:

	2015		2014	
	Laun og hlunnindi	Mótframlag í lífeyrissjóð	Laun og hlunnindi	Mótframlag í lífeyrissjóð
Sigurður Viðarsson, forstjóri	43.739	3.964	43.735	3.964
Örvar Kærnested, formaður stjórnar	8.550	684	5.950	476
Andri Þór Guðmundsson, stjórnarmaður	4.675	374	4.500	360
Bjarki Már Baxter, varamaður	1.285	103	4.650	372
Bryndís Hrafnkelsdóttir, varamaður	1.185	95	2.100	168
Kristín Friðgeirsdóttir, stjórnarmaður	4.550	364	4.500	360
Linda Björk Bentsdóttir, stjórnarmaður	3.365	269	0	0
Ragnheiður Elfa Þorsteinsdóttir, stjórnarm.	3.740	299	0	0
Elín Jónsdóttir, fyrrverandi formaður stjórnar	0	0	5.300	481
Daði Bjarnason, fyrrv. varamaður	0	0	350	28
Helga Kristín Auðunsdóttir, fyrrv. varamaður	0	0	350	28
Helgi Ingólfur Eysteinnsson, fyrrv. varamaður	0	0	350	28
Þórunn Pálsdóttir, fyrrv. varamaður	50	4	650	52
Anna Skúladóttir, endurskoðunarnefnd	869	70	600	48
Eiríkur Elís Þorláksson, fyrrv. stjórnarmaður	0	0	150	12
Garðar Þ. Guðgeirsson, framkv.stj.	32.054	2.887	31.344	2.812
Hjálmar A. Sigurbórsson, framkv.stj.	29.766	4.620	27.904	4.347
Kjartan Vilhjálmsson, framkv.stj.	27.467	2.406	27.082	2.355
Óskar Baldvin Hauksson, framkv.stj.	31.874	2.848	28.897	2.540
Ragnheiður Dögg Agnarsdóttir, framkv.stjóri	27.155	2.532	26.647	2.479
	<u>220.324</u>	<u>21.519</u>	<u>215.059</u>	<u>20.910</u>

Í árslok 2015 á forstjóri félagsins samtals 3.402 þús. hluti í félaginu í gegnum félag í hans eigu. Formaður stjórnar á samtals 18.708 þús. hluti í félaginu í gegnum félag í hans eigu. Jafnframt eiga fimm lykilstjórnendur hluti í félaginu, samtals að fjárhæð 2.003 þús.

Í árslok námu ógreiddar kaupaukagreiðslur vegna forstjóra 8 millj. kr. og 45 millj. kr. vegna lykilstjórnenda, sbr. skýr. 15.

42. Dótturfélög í samstæðu

Dótturfélög eru þau félög þar sem samstæðan fer með yfirráð. Yfirráð eru til staðar þegar samstæðan hefur vald til að stjórna fjárhags- og rekstrarstefnu félags í þeim tilgangi að hagnast á starfsemi þess. Við mat á yfirráðum er tekið tillit til mögulegs atkvæðisréttar sem þegar er nýtanlegur. Reikningsskil dótturfélaga eru innifalin í reikningsskilum samstæðunnar frá því að yfirráð nást og þar til þeim lýkur.

	Staðsetn.	Hluttur 2015	Hluttur 2014
Íslensk endurtrygging hf.	Ísland	99,96%	99,7%
Líftryggingamiðstöðin hf.	Ísland	100,0%	100,0%
TM fé ehf.	Ísland	100,0%	100,0%
Trygging hf.	Ísland	100,0%	100,0%

43. Kennitölur

Helstu kennitölur félagsins eru eftirfarandi:

	2015	2014
Eigið tjónshlutfall	81,7%	76,6%
Kostnaðarhlutfall váttryggingastarfsemi	21,6%	22,4%
Samsett hlutfall (eigið tjónshlutfall+kostnaðarhlutfall)	103,3%	99,0%
Eiginfjárhlutfall	38,3%	44,9%

Viðauki við skýringu 31 (óendurskoðað)

Tjónaþróun greinist með eftirfarandi hætti:

Í efri hluta töflunnar (heildarfjárhæðir) kemur annars vegar fram hvernig heildarfjárhæð tjóna hvers tjónsárs frá og með 2006 hefur þróast milli ára, hins vegar núverandi staða. Í neðri hluta töflunnar (tjón í eigin hlut) hefur hlutdeild endurtryggjenda verið dregin frá stöðunni í efri hluta. Félagið tók upp nýja reikningsskilaaðferð við mat á tjónaskuld á árinu 2014 en hér fyrir neðan eru tölur reikningsáranna 2012-2015 samkvæmt nýju aðferðinni. Tölur reikningsáranna 2006-2011 sem hér eru sýndar eru endurmetnar með einfölduðu líkani af hinni nýju aðferð.

Heildarfjárhæðir

í millj. kr.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Samtals
Mat á endanlegum tjónakostnaði:											
- í lok tjónsárs	5.630	6.718	7.796	7.402	7.034	7.817	8.446	9.284	10.414	10.788	
- einu ári síðar	6.069	7.351	9.059	7.881	7.340	8.281	8.168	9.316	10.672		
- tveimur árum síðar ..	6.176	7.969	9.128	8.328	7.380	8.201	7.697	9.124			
- þremur árum síðar ..	6.353	8.027	9.633	7.964	7.195	7.793	7.499				
- fjórum árum síðar	6.376	8.478	9.722	8.014	7.201	7.782					
- fimm árum síðar	6.496	8.419	9.642	7.980	7.168						
- sex árum síðar	6.483	8.407	9.615	7.973							
- sjö árum síðar	6.487	8.342	9.634								
- átta árum síðar	6.484	8.390									
- níu árum síðar	6.497										
Mat á uppsöfnuðum tjónum í árslok 2015	6.497	8.390	9.634	7.973	7.168	7.782	7.499	9.124	10.672	10.788	85.526
Uppsafnaðar tjónagreiðslur í árslok 2015	(6.481)	(8.329)	(9.575)	(7.864)	(7.080)	(7.600)	(7.136)	(7.825)	(7.378)	(4.854)	(74.122)
Tjónaskuld í árslok 2015	16	61	59	109	88	182	363	1.299	3.294	5.934	11.404
Tjónaskuld vegna fyrri ára (2005 og fyrr)											119
Heildar tjónaskuld í árslok 2015											<u>11.523</u>
Þar af er tjónaskuld vegna líftrygginga											61

Eigin tjón

í millj. kr.

Mat á uppsöfnuðum tjónum í árslok 2015	6.277	8.193	9.370	7.805	7.017	7.151	7.330	8.628	9.669	#####	81.936
Uppsafnaðar tjónagreiðslur í árslok 2015	(6.261)	(8.132)	(9.312)	(7.700)	(6.939)	(6.970)	(6.980)	(7.346)	(6.666)	(4.717)	(71.024)
Tjónaskuld í árslok 2015	16	61	58	105	78	181	350	1.282	3.003	5.780	10.913
Tjónaskuld vegna fyrri ára (2005 og fyrr)											119
Eigin tjónaskuld í árslok 2015											<u>11.032</u>